

Vuosikertomus 2023

Keski-Suomen Liikunta ry

Sisältö

Keski-Suomen Liikunta ry:n toiminnan perusta	2
Keski-Suomen Liikunta ry 30 vuotta	3
1. Hallinto	5
1.1. Yhdistyksen viralliset kokoukset	
1.2. Hallitus	
1.3. Jäsenyhdistykset	
1.4. Henkilöstö	
2. Huomioimiset ja palkitsemiset	8
2.1. Ansiomerkit	
2.2. Muut huomioimiset	
2.3. Keski-Suomen Urheilugaala 2023	
2.4. Vuoden 2023 keski-suomalaiset urheilijat ja yhdistykset	
3. Lasten ja nuorten fyysisen aktiivisuuden edistäminen	11
3.1. Lisää Liikettä -hanke	
3.2. Lasten ja nuorten liikunnan valmentaja- ja ohjaajakoulutukset	
3.3. Lapset liikkeelle Keski-Suomessa -verkkolehti	
3.4. Lasten ja nuorten liikunnan koulutukset	
3.5. Soveltava liikunta	
4. Työikäisen aikuisväestön ja ikäihmisten fyysisen aktiivisuuden edistäminen	15
4.1. Kuntayhteistyö	
4.2. Liikkuva työelämä	
4.3. Liikuntaneuvonta	
4.4. Urheiluseurojen harrasteliikunnan edistäminen, aikuiset ja ikäihmiset	
4.5. Hankkeet	
4.6. Finlandia Marathon	
4.7. Yhteenveto	
5. Seuratoiminnan edistäminen	21
5.1. Tähtiseura-laatuohjelma ja seurakehitysprosessit	
5.2. Seurajohdon koulutukset	
5.3. Toiminnanjohtajaverkosto	
5.4. Seuratuki	
5.5. Seurafoorumit	
5.6. Be Active - Urheiluseuraviikko Jyväskylässä	
5.7. Hankkeet	
5.8. Yhteenveto	
6. Toimistopalvelut ja taloushallinto	25
7. Vaikuttaminen ja viestintä	26
7.1. Verkostotoiminta	
7.2. Mielipidekirjoitukset, tiedotteet, lehtijutut	
8. Talous	29
Liitteet: Tuloslaskelma, tase ja tilintarkastuskertomus	

Keski-Suomen Liikunta ry:n toiminnan perusta

Keski-Suomen Liikunnan toiminta-ajatus

Keski-Suomen Liikunta ry:n toiminta-ajatuksena on keskisuomalaisten hyvinvoinnin tukeminen liikunnan ja urheilun avulla

1. tuottamalla jäsenjärjestöille niiden haluamia ja tarvitsemia laadukkaita palveluja
2. tukemalla keskisuomalaisen liikunnan ja urheilun edistämiseen tähtääviä kehittämishankkeita
3. kehittämällä erityisesti lasten ja nuorten liikunnan tasapuolisia edellytyksiä ja harrasteliikunnan eri muotojen mahdollisuuksia
4. toimimalla jäsenjärjestöjensä ja muiden intressiryhmien yhteistyön verkunkutojana

Arvot

Maakunnallisuus

Keski-Suomen Liikunta on keskisuomalaista liikuntakulttuuria kehittävä ja kokoava yhdistys. Liikuntakulttuurilla on tärkeä merkitys Keski-Suomen itsetunnolle, maakuntahengelle ja kehittymiselle.

Positiivisuus Keskiläisillä on positiivinen ja avoin asenne ihmisiä, asioita ja ilmiöitä kohtaan.

Inhimillisuus KesLin toiminta perustuu vuorovaikutukseen ihmisten kanssa. Olemme vastuuntuntoisia, rehellisiä ja suvaitsevaisia. Kunnioitamme jokaista omana itsenään.

Laadukkuus KesLin toiminta on eettisesti kestävä, asiakaslähtöistä ja tavoitteellista. Kehitämme toimintaamme määrätietoisesti suunnittelemalla, toteuttamalla suunnitelmia sekä arvioimalla toteutusta saamamme palautteen ja tavoitteiden pohjalta.

Vaikuttavuus Olemme ennakkoluulottomia, laajakatseisia ja yhteistyökykyisiä. Keski-Suomen Liikunta on merkittävä alueellisen liikuntakulttuurin kehittäjä ja toiminnallamme on myös yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Visio 2025

Keski-Suomen Liikunta on tunnettu toimija ja haluttu kumppani, jolla on tunnustettu asema liikunnan kehittäjäorganisaationa.

Tavoitetila 2025

1. Keskisuomalaisissa seuroissa on osaamista ja ne toimivat laadukkaasti
2. Keskisuomalaisten liikunta-aktiivisuus on lisääntynyt
3. Keski-Suomen Liikunnalla on tunnustettu asema liikunnan kehittäjänä
4. Keski-Suomessa on vahva ja aktiivinen liikuntatoimijoiden verkosto

Tavoitteeseen pääsemme vahvistamalla kuntakohtaisesti liikunnan edistämistoimenpiteitä sekä seuratoiminnassa että kuntien kumppanina tunnistaen olemassa olevat resurssit ja olosuhteet sekä varhaiskasvatusikäisten, kouluikäisten, aikuisten sekä iäkkäiden tarpeet. Kehittämistyötä toteutetaan tutkittuun tietoon sekä aikaisempaan kokemukseen perustuen.

Keski-Suomen Liikunta ry 30 vuotta

Keski-Suomen Liikunta ry, KesLi, syntyi urheilun järjestörakennemuutoksen yhteydessä vuonna 1993, jolloin perustettiin myös silloinen Suomen Liikunta ja Urheilu SLU valtakunnallisena liikunnan ja urheilun yhteistyö- ja palveluorganisaationa. Keski-Suomen Liikunta ry:n perustamiskokous pidettiin sanomalehti Keskisuomalaisen tiloissa 24.11.1993.

Alkuvaiheessa jäseniä olivat ainoastaan valtakunnalliset lajiliitot sekä kansanterveysjärjestöt. Keski-Suomen Liikunnan ensimmäiset vuodet menivätkin uuden roolin hahmottamisessa sekä jäsenpalvelujen synnyttämisessä. Alkuvuosina seurajäsenyyden puuttuminen koettiin ongelmallisena, koska urheiluseurat ovat alusta lähtien kuitenkin olleet keskiössä toimintaa suunniteltaessa. Alusta lähtien Keski-Suomen Liikunta on tarjonnut toimisto- ja koulutuspalveluja lajiliittojen piireille sekä urheiluseuroille.

Vasta vuonna 1999 tapahtui muutos jäsenrakenteessa. Vuoden 1999 syyskokouksessa hyväksytyt seurajäsenyyden mahdollistumisen myötä palvelut ovat vuosi vuodelta lisääntyneet sekä entistä enemmän suuntautuneet kysyntää vastaaviksi. Seurapalveluiden kehittämisen eteen onkin tehty ja tehdään paljon työtä. Keski-Suomen Liikunta on kasvanut 23 perustajajäsenestä 174 jäsenen vaikuttavaksi maakunnalliseksi organisaatioksi.

Keski-Suomen Liikuntaa ovat luotsanneet puheenjohtajat, jotka kaikki ovat tuoneet oman osaamisensa keskisuomalaisen liikunnan ja urheilun hyväksi: Pertti Peltola, Mauri Pekkarinen, Martti Olli, Olli Ristaniemi, Hannu Javanainen, Janne Kinnunen sekä Ari Kinnunen. Puheenjohtajien taustasta voi jo huomata, että kunnat ovat Keski-Suomen Liikunnalle maakunnallisena toimijana ensiarvoisen tärkeät kumppanit liikunnan ja urheilun kehitystyössä sekä liikunnallisen elämäntavan edistämisessä.

Keski-Suomen Liikunnan ensimmäinen strategia käynnisti yhteistyön myös muiden toimijoiden, kuten päiväkotien ja koulujen kanssa. Nähtiin, että liikunnan kysynnän synnyttäminen yhteistyössä edellä mainittujen toimijoiden kanssa toisi lisää innostuneita liikunnan harrastajia säännölliseen ohjattuun toimintaan urheiluseuroissa. Näin myös oman terveytensä kannalta riittämättömästi liikkuvat lapset löytäisivät väylän liikunnalliseen harrastukseen.

Tapahtumilla on ollut oma paikkansa Keski-Suomen Liikunnan toiminnassa. Lähtökohtana on aina ollut, että tapahtumat ovat KesLin alueellisen toiminnan mukaisesti joko maakunnallisia tai valtakunnallisia. Vuonna 2003 käynnistimme maakunnallisen leiritoinnin KESLI-leirin, jonka tavoitteena oli saada liikunnan pariin myös sellaisia lapsia, jotka eivät jostain syystä ole vielä löytänyt seuratoimintaa. Kattavalla lajivalikoimalla, joita leirillä matalalla ja osin soveltavalla tavalla toteutettiin, toivoimme lasten löytävän itselleen mieluisan liikuntaharrastuksen. Koronapandemian myötä vuonna 2020 ja 2021 leiri jouduttiin perumaan. Pandemian helpottumisen jälkeen totesimme, että koska keskisuomalaisilla urheiluseuroilla oma leiritointi on jo riittävän laajaa kattamaan kysyntää, muutimme toimintamalliamme seurojen leiritapahtumien järjestämisen tukemiseen tapahtumakoulutusten ja muun tuen avulla.

Finlandia Marathonista on muodostunut toinen iso tapahtuma osaksi Keski-Suomen Liikunnan toimintaa, ja siitä järjestetään yhteistyössä Jyväskylän Kenttäurheilijoiden kanssa. Finlandia Marathon oli 1990-luvulla useita vuosia tauolla, kunnes 2000-luvun alussa alkoi syntyään keskustelua sen mahdollisesta uudelleen järjestämisestä. Juoksutapahtuman kehittäminen aloitettiin vuonna 2004 Harjun Urheilijoiden Siltojen Juoksun kehittämisellä, josta syntyiikin Finlandia Marathonin alkusysäys.

Varsinainen Finlandia Marathon uudistettuna järjestettiin ensimmäisen kerran yhdessä Jyväskylän Kenttäurheilijoiden kanssa vuonna 2007, ja siitä lähtien tapahtumaa on järjestetty ja kehitetty juoksijapalautteiden perusteella mahdollisimman juoksijaystävälliseksi. Tapahtuma onkin vakiinnuttanut hyvän aseman Suomen juoksutapahtumakartalla. Tapahtumapaikkana on

ollut pääasiassa Paviljongin alue Jyväskylässä ja reittinä kaunis Rantaraitti. Finlandia Marathonin osallistujamäärät ovat vaihdelleet eri vuosina 2000 ja 3000 juoksijan välillä. Onnistuimme järjestämään tapahtuman myös koronavuonna 2020, vaikkakin hieman pienempänä tiukkojen rajoitusten kera. Vuoden 2023 Finlandia Marathon palkittiin vuoden tapahtumana Jyväskylässä.

Keski-Suomen Liikunta otti myös roolin maakunnallisena vapaaehtoistoimijoiden palkitsijana. Liikunnan ja urheilun maakuntajuhlaa, nykyisin Keski-Suomen Urheilugaalaa, on järjestetty yhdessä kuntien kanssa jo vuodesta 1996. Mukaan ovat tulleet myös urheilun lajiliitot sekä Keski-Suomen kunnat omine palkitsemisineen. Ensimmäinen palkitsemistilaisuus järjestettiin Rantasipi Laajavuorella vuonna 1996, ja nyt olemme jälleen järjestäneet tapahtumaa usean vuoden ajan samassa paikassa.

Keski-Suomen Liikunnan toimintaa on kehitetty vuosien varrella erilaisilla kehittämishankkeilla ja projekteilla. Keskin alkuvaiheessa merkittävänä projekti oli ”Koulut Liikkeellä -kulttuurit kohtaavat” -toiminta, jonka puitteissa järjestimme vuosittain suuren koululaistapahtuman Hippoksella. Toimintamallista syntyikin myöhemmin oma organisaationsa: Nuorten Keski-Suomi ry, joka sittemmin on kasvanut valtakunnalliseksi Nuorten Suomi -järjestöksi. Toimintamallin käynnisti silloinen projektipäällikkö Eeva-Liisa Tiilkanen, joka ansaitsee tässäkin yhteydessä kiitokset merkittävästä toiminnasta keskisuomalaisten lasten ja nuorten liikuttajana.

Muita merkittäviä seuroja tukevia kehittämishankkeita ovat olleet mm. Liiku Töihin -työllistämishanke sekä Elinvoimaa Liikunnasta -aikuisliikunnan kehittämishanke. Elinvoimaa Liikunnasta -hanke synnyttikin Keski-Suomen Liikunnalle pysyvän aikuisliikunnan toimialan.

Nyt jo usean vuoden ajan Keski-Suomen Liikunta on toteuttanut ns. Liikkuvat -hankekokonaisuutta yhdessä muiden liikunnan aluejärjestöjen kanssa. Liikkuvat -ohjelman taustalla on mm. pitkäkestoinen monen muistama Kunnossa Kaiken Ikää -ohjelma sekä mm. Liikkuva Koulu -hanke. Lyhyempikestoisia hankkeita on ollut mm. liittyen tapahtumajärjestämiseen, soveltavan liikunnan kehittämiseen, urheiluseurojen laadun kehittämiseen sekä maahanmuuttajien yhdenvertaisuuden edistämiseen. Kolmena viimeisimpänä vuotena olemme työllistäneet satoja keskisuomalaisia nuoria liikuntaseuroihin Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän kesätyöavustuksen turvin.

Keski-Suomen Liikunnan talous oli koko 1990-luvun haasteellisella pohjalla, ja sitä kannateltiin melko paljon erilaisten kehittämishankkeiden turvin. Koko 2000-luvun ajan olemme pystyneet kehittämään toimintaamme määrätietoisesti taloudellisesti kannattavaksi. Se on tapahtunut sekä tarkan taloudenpidon, että omatoimisen varainhankinnan kuten koulutusten ja tapahtumien avulla. Toki hankkeilla on edelleen merkittävä rooli oman toiminnan rahoituksen osana. Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä valtion toiminta-avustus ei ole kasvanut merkittävästi viimeisen kymmenen vuoden aikana, joten yleinen kustannustason nousu sekä viestit uudesta hallitusohjelmasta haastaa myös Keski-Suomen Liikunnan talouden suunnittelua entistä enemmän. Tällä hetkellä Keski-Suomen Liikunnan tase turvaa vakaan toiminnan toteuttamisen ja edelleen kehittämisen.

Keski-Suomen Liikunnan toiminta-ajatuksena on alusta asti ollut keskisuomalaisten hyvinvoinnin tukeminen liikunnan ja urheilun avulla. Tulevien vuosien tavoitteena on edelleen vahvistaa Keski-Suomen Liikunnan asemaa maakunnallisena liikunnan kehittäjänä, vaikuttajana ja yhteistyön rakentajana. Siitä yhtenä käytännön tekona on Keski-Suomen Liikunnan käynnistämä ”Keski-Suomi liikkuu 2030” agenda, johon olemme vahvasti sitoutuneet.

Historiakertomus esitettiin Keski-Suomen Liikunta ry:n 30-vuotis juhlaseminaarissa Scandic Laajavuorella 28.11.2023.

1. Hallinto

Tavoite

Hyvällä hallinnolla varmistetaan strategian toteutuminen sekä turvataan varsinaisen toiminnan edellytykset.

Toteutus

Keski-Suomen Liikunta (KesLi) toteuttaa vuosisuunnittelujärjestelmää, jolla varmistetaan yhteinen suunnittelu ja toiminnan seuranta. Toiminta- ja taloussuunnitelma tehtiin syksyn aikana. Vuoden 2024 toimintasuunnitelma sekä strategia 2025 vahvistettiin syyskokouksessa marraskuussa. Strategiassa painottuu kuntayhteistyö, seuratoiminnan kehittäminen, tiedolla johtaminen ja verkostotoiminta.

KesLin toimintaa arvioidaan vuosikertomuksessa, joka laaditaan toimialakohtaisesti helmi-maaliskuussa ja hyväksytään kevätkokouksessa. KesLin toimintaa ja taloutta seurataan toimiston yhteisissä palaverissa neljännesvuosittain sekä hallituksen kokouksissa kuukausittain.

KesLi tukee hallituksen, toimihenkilöiden sekä kouluttajien koulutusta joko sitä itse järjestämällä tai tukemalla kouluttautumista ulkopuolisissa koulutuksissa. Henkilökuntaa on myös vuosittain kannustettu liikkumaan yhteisillä liikuntapäivillä sekä osallistumalla liikunnan harrastamiseen liittyviin kustannuksiin.

Keski-Suomen Liikunnan aluejohtaja käy henkilökohtaiset kehittämiskeskustelut henkilöstön kanssa huhtikuussa. Keskustelujen tavoitteena on varmistaa henkilöstön jaksamiseen ja henkilökohtaisen osaamisen kehittämiseen liittyvät asiat.

Keski-Suomen Liikunnan hallitus hyväksyi syksyllä 2021 ensimmäisen laajan Keski-Suomen Liikunta ry:n Vastuullisuusohjelman, jota vuosittain päivitetään. Vastuullisuusohjelman sisältöinä ovat 1) Hyvä hallinto 2) Turvallinen toimintaympäristö 3) Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja eettisyys 4) Ympäristö, ilmasto ja kestävä kehitys ja 5) Tuki jäsenten vastuulliseen toimintaan. Vastuullisuusohjelma sekä siihen liittyvä esitysaineisto löytyy KesLin kotisivuilta osoitteesta www.kesli.fi/vastuullisuus.

Vastuullisuusohjelman päivitys 2023: 19.1. Hallituksen 1. kokous

1.1. Yhdistyksen viralliset kokoukset

Kevätkokous

Keski-Suomen Liikunta ry:n kevätkokous pidettiin 18.4. Jyväskylässä. Puheenjohtajana toimi Korpilahden Urheiluautoilijat ry:n Kari Nättinen ja sihteerinä Petri Lehtoranta. Kokouksessa hyväksyttiin vuoden 2022 vuosikertomus ja tilinpäätös sekä valittiin ehdollepanotoimikunta valmistelemaan hallituksen henkilövalintoja vuodelle 2024. Ehdollepanotoimikunnan kokoonpanoksi päätettiin: Ari Kinnunen, Petri Lehtoranta, Kari Kasurinen, Petri Hagman ja Anita Meuronen.

Syyskokous

Keski-Suomen Liikunta ry:n sääntömääräinen syyskokous pidettiin 28.11. Scandic Laajavuoressa Keski-Suomen Liikunta ry:n 30-vuotis syntymäpäivänä juhlaseminaarin jälkeen. Puheenjohtajana toimi Matti Mäkinen ja sihteerinä Petri Lehtoranta. Kokouksessa hyväksyttiin vuoden 2024 toiminta- ja taloussuunnitelma ja strategia 2025 sekä päätettiin hallituksen henkilövalinnoista vuodelle 2024.

1.2 Hallitus

Keski-Suomen Liikunta ry:n hallitus kokoontui kuusi (6) kertaa. Osa kokouksista pidettiin verkon välityksellä hyödyntämällä Teamsia. Puheenjohtajana kokouksissa toimi Ari Kinnunen. Varapuheenjohtajat olivat Outi Aarresola ja Antti Laitinen. Hallituksen kokouksissa toimi esittelijänä sekä sihteerinä aluejohtaja Petri Lehtoranta.

Hallituksen jäsenet ja heidän osallistumisensa kokouksiin:

Varsinainen jäsen:		Varajäsen:	
Ari Kinnunen, pj.	6/6		
Outi Aarresola, vpj.	6/6		
Antti Laitinen, vpj.	5/6		
Metti Pelkonen	3/6	Lauri Karhunen	1/6
Outi Sahikallio	3/6	Jarkko Toivola	0/6
Ilmo Viitanen	4/6	Kimmo Harju	0/6
Sonia Solismaa	6/6	Minna Tunkkari-Eskelinen	0/6
Timo Onatsu	5/6	Juha Vimpari	1/6
Heli Nieminen	3/6	Markus Niska	1/6

Tilintarkastajat: Martti Olli HTM ja varajäsenenä Jarmo Jäsäpi HT.

1.3 Jäsenyhdistykset (174)

Urheiluseurat (153 kpl):

Vuonna 2023 jäsenseuroissa oli kaikkiaan 48 481 jäsentä, joista alle 18-vuotiaita oli 25 126. Päätoimisia työntekijöitä oli jäsenseuroissa yhteensä 112.

Alhon Aki ry
Alppihiihtoseura Himoski ry
Alvajärven ryhti
Diskos Jyväskylä
FC Saarijärvi ry
FC Vaajakoski ry
Haapamäen Urheilijat ry
Hankasalmen Hanka ry
Happee ry
Happee Steamers ry
Harjun Woima Jyväskylä ry
Hongikon Nuorisoseuran Urheilijat ry
ISON Tanhuujat ry
Jaguars Spirit Athletes ry
Jigotai ry
JKK Juniorit ry
JKK Jyväskylä ry
Joutsan Pommi ry
Joutsan Seudun Pallo ry
Joutsan Voimistelu ja Liikunta ry
JPS Juniorit ry
JYP Juniorit ry
JyväDance ry
Jyväskylä Academy of Martial Arts ry (AHMA)
Jyväskylä Basketball Academy ry
Jyväskylä Jaguars ry
Jyväskylä Roller Derby ry
Jyväskylä Rugby Club ry
Jyväskylän Aalto ry
Jyväskylän Agility Team ry
Jyväskylän Freestyleseura ry
Jyväskylän Hiihtoseura ry
Jyväskylän ITF Taekwon_Do ry
Jyväskylän Kenttärheilijat ry

Jyväskylän Kiri 2020 ry
Jyväskylän Kiri & Kirittäret Juniorit ry
Jyväskylän Kirittäret ry
Jyväskylän Komeetat ry
Jyväskylän Kuurojen Urheiluseura Jalo ry
Jyväskylän Laskuvarjokerho ry
Jyväskylän Latu ry
Jyväskylän Liitokiekkoilijat ry
Jyväskylän Lohi ry
Jyväskylän Naisvoimistelijat ry
Jyväskylän Nousu ry
Jyväskylän Pallokerho ry
Jyväskylän Pyöräilyseura ry
Jyväskylän Rullalautailijat ry
Jyväskylän Saukot ry
Jyväskylän Seudun Palloseura ry
Jyväskylän Shorinji Kempo ry
Jyväskylän Taitoluisteluseura ry
Jyväskylän Tanssi- ja Naisvoimisteluseura ry
Jyväskylän Tennisseura ry
Jyväskylän Voimistelijat -79 ry
JyväLentis ry
Jyvässeudun Kiekko ry
Jyvässeudun Paini-Ässät ry
Jyvässeudun Ratsukot ry
Jämsän Kiekko-Sudet Jämsä ry
Jämsän Naisvoimistelijat ry
Jämsän Retki-Veikot ry
Jämsänkosken Ilves ry
Järvi-Suomen Pallo ry
Kaipolan Naisvoimistelijat ry
Kaipolan Vire ry
Kampuksen Dynamo ry
Kannonkosken Kiho ry
Keihäskarnevaalit ry
Kensu ry
Keski-Suomen Moottorikerho ry
KeuPa Hockey Team ry
Keurusjumpa ry
Keuruun Kisailijat ry
Keuruun Naisvoimistelijat ry

Keuruun Pallo ry
Konneveden Moottorikerho/Urheiluautoilijat ry
Konneveden Urheilijat ry
Korpilahden Pyrintö ry
Korpilahden Ratsastajat ry
Korpilahden Urheiluautoilijat ry
Koskenpään Kiri
Kyyjärven Kyky ry
Laukaan Kisa-Veljet Darma-Kai ry
Laukaan Moottorimiehet ry
Laukaan Shukokai Karate ry
Laukaan Urheilijat ry
Lentopalloseura Homenokat ry
Leppäveden Leppä ry
Liestuoreen Kisa ry
Liikunnan Riemu ry
Los Bastardos ry
Lylmi ry
Meloilola ry
Mukwan Jyväskylä ry
Pönttövuoren Peikot ry
Pöytätennis Jyväskylä ry
Rautpohjan Moottorikerho ry
Respeite Capoeira Jyväskylä ry
Riihivuoren Hiihtoseura ry
Rock`n`Swing Dance Club Break ry
Ryutokai ry
Saarijärven Frisbaajat ry
Saarijärven Jääurheiluseura ry
Saarijärven Naisvoimistelijat ry
Saarijärven Pullistus ry
Saarijärven Tennis ry
Seitsemän Hunnun Tanssi ry
Ski Jyväskylä ry
Stamina Triathlon Club ry
Suunta Jyväskylä ry
Säynätsalon Riento ry
Tammijärven Tammi ry
Tanssi- ja voimisteluseura Illusion Vaajakoski ry
Team LKP ry
Tikkakosken Pallo ry
Tikkakosken Tikka ry
Tikkakosken Voimistelu- ja Liikuntaseura ry
Toivakan Rivakka
Trio-Juniorit ry
Uuraisten Urheilijat ry
Suomen Metsästäjäliiton Keski-Suomen piiri ry
TUL Järvi-Suomi ry

Valtakunnalliset lajiliitot (12):

AKK-Motorsport ry
Parkour Oppimiskeskus ry
Suomen Ampumaurheiluliitto ry
Suomen Jääkiekkoliitto ry
Suomen Koripalloliitto
Suomen Lentopalloliitto ry
Suomen Palloliitto ry
Suomen Pesäpalloliitto ry
Suomen Ratsastajain Liitto ry
Suomen Salibandyliitto ry
Suomen Taitoluisteluliitto ry
Suomen Tennisliitto ry

Multian Jyske
Multian Naisvoimistelijat ry
Muuramen Rasti ry
Muuramen Syke ry
Muuramen Urheilijat Basket ry
Muuramen Voimistelu- ja urheiluseura Yritys ry
Muurasjärven Murto ry
O2-Jyväskylä ry
Padel JKL ry
Palokan Ilo, voimistelu ja liikunta ry
Palokan Riento ry
Petäjäveden Petäjäiset ry
Petäjäveden Tempo ry
Pihtiputaan Tuisku ry
Ploki Pihtipudas ry
Pohjois-Päijänteen Pursiseura ry
Pudis ry
Putkilahden Ketterä ry
Pylkönmäen Yrittävä ry

Vaajakosken Kuohu ry
Vaajakosken Pelikaanit ry
Vaajakosken Uimaseura ry
Vihtavuoren Pamaus ry
Viitasaaren Suunta ry
Viitasaaren Viesti ry
Voimistelu- ja urheiluseura Jyväskylän Valo ry
Voimistelu- ja urheiluseura Palokan Pyry ry
Voimistelu- ja urheiluseura Uuraisten Raiku r.y.
Voimistelu- ja urheiluseura Urho ry
Voimistelu-, urheilu- ja raittiusseura Flanelis ry
Äänekosken Huima ry
Äänekosken Urheilijat ry

Opiskelijajärjestöt (1):

Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta ry

Maakunnalliset yhdistykset (8):

Keski-Suomen Hiihto ry
Keski-Suomen Kylät ry
Keski-Suomen Suunnistus ry
Keski-Suomen Urheiluharjoittelukeskussäätiö sr
Keski-Suomen Yleisurheilu ry
Keski-Suomen Yleisurheilun tukisäätiö

1.4. Henkilöstö

Petri Lehtoranta	aluejohtaja	01.01. - 31.12.
Jouni Vatanen	lasten ja nuorten liikunnan kehittäjä	01.01. - 31.12.
Laura Härkönen	seurakehittäjä	01.01. - 31.12.
Mira Autio	toimistos sihteeri/soveltavan liik. asiantuntija	01.01. - 31.12.
Jyrki Saarela	aikuisliikunnan kehittäjä	01.01. - 31.12.
Laura Nuutinen	taloussihteeri	01.01. - 31.01.
Henna Lahtinen	taloussihteeri	06.02. - 31.12.
Marjo Loukiala	taloushallinnon harjoittelija	06.03. - 31.05. ja 31.07. - 16.09.
Hilja Lehtivuori	taloushallinnon harjoittelija	28.08. - 31.12.
Elisa Paananen	taloushallinnon harjoittelija	10.11. - 21.12.

Lisäksi KesLissä on toiminut myös kouluttajia ja vapaaehtoistyöntekijöitä.

2. Huomioimiset ja palkitsemiset

Tavoite

Huomioimisella ja palkitsemisella huomioimme laajaa keski-suomalaista vapaaehtoistyötä sekä pitkäaikaisia tehtäviä mm. urheiluseuratoiminnassa. Tämän lisäksi onnittelemme menestyksekkäitä urheilijoita sekä merkkivuotia viettäviä seuratoimijoita ja urheiluseuroja.

Toteutus

2.1. Ansiomerkit

Keski-Suomen Liikunnan hallitus myöntää ansiomerkkejä työstä keski-suomalaisen liikunnan ja urheilun kansalaistoiminnan ja vapaaehtoistoiminnan hyväksi. Ansiomerkkejä myönnetään henkilöille tunnustukseksi paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla liikunnan kansalaistoiminnan piirissä tehdystä työstä lasten ja nuorten liikunnan, aikuisten harraste- ja terveysliikunnan, kilpa- ja huippu-urheilun, koululais- ja opiskelijaliikunnan, soveltavan liikunnan, liikunnan järjestötoiminnan tai muun liikuntaa edistävän toiminnan hyväksi. Käytämme vuonna 2018 perustettua maakunnallista ansiomerkkijärjestelmää.

Vuonna 2023 myönnetyt ansiomerkit:

Kultainen ansiomerkki:

Nimi	Pvm.	Hakija / syy	nro.
Myllys Ari Jukka	24.10.2023	Kaipolan Vire 70 v.	59
Uronen Kalle Paavo Antero	24.10.2023	Kaipolan Vire 70 v.	60
Moisio Jyrki Jarmo Johannes	24.10.2023	Kaipolan Vire 70 v.	61
Aleksandroff Leena Anneli	24.10.2023	Kaipolan Vire 70 v.	62
Kainulainen Erkki Olavi	24.10.2023	Kaipolan Vire 70 v.	63
Mäkelä Olli-Pekka	24.10.2023	Petäjaveden Petäjäiset	64
Silander Harri	24.10.2023	Petäjaveden Petäjäiset	65

Hopeinen ansiomerkki:

Malinen Veli-Matti	30.3.2023	Tikkakosken Tikka ry 10 v.	6
Urpilainen Toni Kristian	30.3.2023	Tikkakosken Tikka ry 10v.	7
Flyktman Neea Peppiina	24.10.2023	Kaipolan Vire Kaipolan Vire 70 v.	8
Lahti Elina Marjatta	24.10.2023	Kaipolan Vire Kaipolan Vire 70 v.	9

Palmroth Jouko Harald	24.10.2023	Kaipolan Vire	Kaipolan Vire 70 v.	10
Salonen Maria Elina	24.10.2023	Kaipolan Vire	Kaipolan Vire 70 v.	11
Drah Mari Eeva Eerika	24.10.2023	Kaipolan Vire	Kaipolan Vire 70 v.	12
Henttonen Matti Kalevi	24.10.2023	Kaipolan Vire	Kaipolan Vire 70 v.	13
Siimes Helena Maria	24.10.2023	Kaipolan Vire	Kaipolan Vire 70 v.	14
Lahtela Kirsi Sari Johanna	24.10.2023	Kaipolan Vire	Kaipolan Vire 70 v.	15
Kiiski Reijo Kalevi	24.10.2023	Kaipolan Vire	Kaipolan Vire 70 v.	16
Ropponen Kari Sakari	24.10.2023	Kaipolan Vire	Kaipolan Vire 70 v.	17
Warwick Minna Anitta	24.10.2023	Kaipolan Vire	Kaipolan Vire 70 v.	18
Korpela Reima Juhani	24.10.2023	Kaipolan Vire	Kaipolan Vire 70 v.	19
Pekkarinen Jukka Tapani	24.10.2023	Kaipolan Vire	Kaipolan Vire 70 v.	20
Mylläri Jorma Johannes	24.10.2023	Kaipolan Vire	Kaipolan Vire 70 v.	21
Koivisto Pasi Oskari	24.10.2023	Kaipolan Vire	Kaipolan Vire 70 v.	22
Koivisto Kaija Leena	24.10.2023	Kaipolan Vire	Kaipolan Vire 70 v.	23
Polvi Taisto Aatos	24.10.2023	Kaipolan Vire	Kaipolan Vire 70 v.	24
Jormakka Timo Kalevi	24.10.2023	Kaipolan Vire	Kaipolan Vire 70 v.	25
Perä-Kulhelm Elina Irmeli	24.10.2023	Kaipolan Vire	Kaipolan Vire 70 v.	26
Merisalo Tuula Elisabeth	24.10.2023	Kaipolan Vire	Kaipolan Vire 70 v.	27
Lindfors Olavi Antero	24.10.2023	Kaipolan Vire	Kaipolan Vire 70 v.	28
Valkonen Kari Vilho Tuomas	24.10.2023	Kaipolan Vire	Kaipolan Vire 70 v.	29
Matikainen Eino Antero	24.10.2023	Kaipolan Vire	Kaipolan Vire 70 v.	30
Heinonen Hannu Aulis	24.10.2023	Kaipolan Vire	Kaipolan Vire 70 v.	31
Elomaa Heta	24.10.2023	Team LKP		32
Parviainen Tiia	28.11.2023	Jaguars Spirit Athletes ry 8 v.		33
Leistiö Mika	28.11.2023	Jaguars Spirit Athletes ry 8 v.		34
Tannijärvi Sohvi	28.11.2023	Jaguars Spirit Athletes ry 8 v.		35
Kallio Siru	28.11.2023	Jaguars Spirit Athletes ry 8 v.		36

2.2. Muut huomioimiset:

10.1.	Kalervo Pieksämäki	75 v.	Metsokukko nro 65
21.1.	Laura Nuutinen	läksiäislahja	Metsokukko nro 66
13.4.	Mira Autio	50 v.	Metsokukko nro 67
28.4.	Jyrki Komulainen	eläkemuiستaminen	Metsokukko nro 68
31.8.	Liisa Lumiaho	eläkemuiستaminen	Metsokukko nro 69
26.11.	Kaipolan Vire	70 v.	Standaari + koulutusseteli
28.11.	Ilmo Viitanen	hallituksesta poisjäänti	Standaari
16.12.	Jyväskylän Paini-Ässät	60 v.	Koulutusseteli

2.3. Keski-Suomen Urheilugaalassa palkittiin vuoden 2022 menestyjät

Keski-Suomen Liikunta palkitsee vuosittain vuoden urheilijan, joukkueen, paraurheilijan, elämänuran, seuratoimintahenkilön, nuorisourheiluseuran, nuorisourheilun vetäjän ja lasten liikuttajan Keski-Suomen Urheilugaalassa. Valinnan suorittaa vuosittain valittava palkitsemistyöryhmä. Lisäksi tilaisuudessa palkitaan kuntien valitseman vuoden liikuntateot sekä lajiliittojen valitsemat vuoden urheiluteot.

Vuoden 2022 parhaat keskisuomalaiset urheilumenestyjät oli valinnut keskisuomalaisten urheiluihmisten esitysten pohjalta Keski-Suomen Liikunnan valitsema palkitsemistyöryhmä. Palkitsemistyöryhmään kuuluivat työryhmän puheenjohtaja Alpo Peltola, Tommi Roimela sanomalehti Keskisuomalainen, Kalle Pallonen YLE Jyväskylä, Ari Nummela KIHU, Petri Hagman Keljon Viesti, Kari Pirinen Keski-Suomen liitto, Kimmo Harju Keski-Suomen Liikunta, Minna Truphonen SKI Jyväskylä ja Nina Peltonen Paralympiakomitea. Työryhmän sihteereinä toimivat Keski-Suomen Liikunnan aluejohtaja Petri Lehtoranta sekä seurakehittäjä Laura Härkönen.

Vuoden 2023 Keski-Suomen Urheilugaala järjestettiin Scandic Laajavuoressa. Tapahtuma keräsi 250 liikunnan ja urheilun ystävää paikan päälle juhlistamaan valintoja sekä viettämään hauska ilta esitysten ja musiikin merkeissä. Tilaisuudessa palkittiin vuoden 2022 parhaat urheilijat, seurat ja liikuttajat.

2.4. Vuoden 2023 keskisuomalaiset urheilijat, liikuttajat ja yhdistykset:

Vuoden 2023 parhaat palkittiin Scandic Laajavuoressa 26.1.2024.

Vuoden keskisuomalainen urheilija:	Lauri Markkanen		
Vuoden Paraurheilija:	Inkki Inola ja opashiihtäjä Arttu Kaario		
Elämänura-palkinto:	Heikki Rusko		
Vuoden keskisuomalainen urheiluseura:	Jämsän Retkiveikot		
Vuoden valmentaja:	Juha Tanskanen		
Vuoden nuori urheilija:	Heta Kiljunen		
Vuoden joukkue:	Jyväskylän Pallokerhon edustusjoukkue		
Vuoden nuorisourheiluseura:	Voimistelu ja Urheiluseura Urho		
Vuoden nuorisourheilun vetäjä:	Essi Kumpulainen, Jaguars Spirit Athletes		
Vuoden seuratoimihenkilö:	Esa Harlin, Konneveden Urheilijat		
Vuoden lasten liikuttaja:	Keurusjumppa ry		
Maakunnallinen urheiluteko:	Toyota Gazoo Racing World Rally Team		
Jokeri-palkinto:	Eemil Helander ja valmentaja Ari Nummela		
Lajien urheiluteot:			
Hiihto:	Verner Poikonen		
Jalkapallo ja futsal:	Kampuksen Dynamo		
Jääkiekko:	Jyrki Seivo		
Lentopallo:	Sanni ja Matias Siika-aho		
Paraurheilu:	Tikkakosken Tikka Sisu Paraicehockey-joukkue		
Pesäpallo:			
	Vuoden Urheiluteko: Jyväskylän Kiri & Kirittäret Juniorit		
	Vuoden Olosuhdeteko: Jyväskylän Pesäpallostadion		
Ratsastus:			
	Vuoden Urheiluteko: Jarkko Mäkinen		
	Vuoden nuori menestyjä: Linda Lampinen		
Salibandy:			
	Lajin edistämistyö-palkinto: Markku Sundvall		
	Vuoden Seuratoimija: Ilmari Pitkänen		
Suunnistus:	Inka Nurminen		
Tanssi:	Venla Oikarinen ja Ada Kangasniemi, Performing Arts duo		
Tennis:	Jyväskylän Tennisseura		
Voimistelu:	Jämsän Naisvoimistelijat		
Yleisurheilu:	Ari Nummela ja Eemil Helander		
TUL:	Suolahden Urhon Halloweenkävely		
Erikoispalkinnot:			
Harrastaminen koulupäivän yhteydessä -kunniamaininta:	Kannonkosken kunta		
Gasum Lasten ja nuorten Tähtiseura - kannustus-palkinto:	Salibandyseura O2- Jyväskylä		
Onnenpantti Lasten ja nuorten Tähtiseura- kannustus-palkinto:	Palokan Ilo, Voimistelu ja liikunta sekä Voimistelu ja urheiluseura Urho ry		
Kuntien liikuntateot:			
Hankasalmi:	HaKoPo	Jyväskylä:	Liukulajien yhteistyö
Joutsa:	Sanni Nyberg	Jämsä:	Matti Huikuri

Kannonkoski:	Tarja Alainen	Multia:	Juho Jurvanen
Karstula:	Aulis Kukkonen	Muurame:	Muuramen Voimistelu- ja urheiluseura
Keuruu:	Erkki Virkalahti	Yritys ry	
Kinnula:	Kyösti Vasalampi	Petäjavesi:	Iida Lehtomäki
Kivijärvi:	Ossi Hämäläinen	Pihtipudas:	Markku Kananen
Konnevesi:	Sanna ja Pekka Tiihonen	Saarijärvi:	Mannilan kuntoportaati
Kyyjärvi:	Metsolahiihto	Toivakka:	Vilma Muurainen
Laukaa:	MLL:n paikallisyhdistysten perheliikuntavuorot	Uurainen:	Uuraisten Raiku, Lentopallo
Luhanka:	Antti Aro	Viitasaari:	MLL:n perheliikunta
		Äänekoski:	HuimaUrho ry

3. Lasten ja nuorten fyysisen aktiivisuuden edistäminen

Tavoite ja missio

Keski-Suomen Liikunnan lasten ja nuorten toimialan missio ja tavoite on, että keskisuomalaiset lapset liikkuvat varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositusten (OKM 2016) ja kouluikäisten fyysisen aktiivisuuden suositusten (OKM 2021) mukaisesti.

Toteutus

3.1. Lisää liikettä hanke

Keski-Suomen Liikunta osallistui kaikkien liikunnan aluejärjestöjen yhteiseen Lisää liikettä -hankkeeseen. Hankkeella on neljä varhaisvuosien liikuntaa koskevaa tavoitetta:

1. *Valtakunnallisen Liikkuva varhaiskasvatus ohjelman paikallinen ja maakunnallinen edistäminen*
2. *Maakunnallinen varhaisvuosien liikunnan verkostotyön edistäminen*
3. *Alle kouluikäisten lasten ja heidän perheidensä liikunnallisen elämäntavan edistäminen*
4. *Uusien tukimuotojen ja sisältöjen kehittäminen varhaiskasvattajien liikuntakasvatustehtävän auttamiseksi.*

Lisää liikettä hankkeessa perusopetuksen kouluja ja toisen asteen oppilaitoksia koskevat tavoitteet olivat:

1. *Liikkuva opiskelu ohjelman tunnetuksi tekeminen toisen asteen oppilaitoksissa*
2. *Perusasteen koulujen Liikkuva koulu ohjelmassa käynnistettyjen toimenpiteiden vakiinnuttaminen pysyväksi toiminnaksi koulujen toimintakulttuurissa*
3. *Lisää liikettä iltapäiviin kehittämistyö*

3.1.1. Varhaisvuosien liikunnan toimenpiteet

Varhaisvuosien liikunnan verkosto

Keski-Suomen kuntien varhaisvuosien liikunnan kevään verkostotapaaminen järjestettiin tammikuussa. Tapaamisessa tutustuttiin Kortepohjan uuteen päiväkotiin, kuultiin Keuruun perheliikuntakampanjasta sekä Saarijärveltä Pikku Mäntylän päiväkodissa toteutettavasta lasten liikunnasta.

Varhaisvuosien liikunnan koulutukset

Vuoden aikana järjestettiin eri puolella maakuntaa neljä alle kouluikäisten liikunnan Liikettä pihaleikkeihin -koulutuksia. Lisäksi markkinoitiin liikunnan aluejärjestöjen yhteistyössä järjestämiä webinaareja kolme kpl. Myös

varhaiskasvatuksen henkilöstöä osallistui edellisenä syksynä toteutetun lasten liikunnan kuntakierroksen seurantalaisuuksiin (13 kpl) (Kuntakierroksesta tarkemmin kohdassa 3.6.).

3.1.2. Perusopetuksen koulujen toimenpiteet

Perusopetuksen Liikkuva koulu verkosto

Kaikkien kuntien perusopetuksen yhteinen verkostotapaaminen järjestettiin helmikuussa. Tapaamisessa Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellisestä tiedekunnasta Mikko Huhtiniemi piti alustuksen aiheena liikuntamotivaatio koululiikunnassa, kuultiin alustus Koululiikuntaliiton ajankohtaisista aiheista, Keski-Palokan koulu ja Huhtasuon yhtenäiskoulu esittelivät omaa Liikkuva koulu toimintaansa, Lapunmäen koulun edustajat Konnevedeltä kertoivat millaisia toimenpiteitä Move!-mittausten tulokset aiheuttavat heillä. Keski-Suomen Liikunnan puheenvuorossa keskityttiin koululaisten kestävyyskuntoon.

Kevään aikana järjestettiin 12 kuntakohtaista Teams-tapaamista, joissa käytiin läpi edellisen syksyn kuntakierroksen toimenpide-ehdotuksia.

Perusopetuksen liikunnan koulutukset

Perusopetuksen kouluille järjestettiin kaksi veso-koulutusta, joiden sisältöinä oli taukoliikunta ja toiminnalliset opetusmenetelmät. Vuoden aikana järjestettiin neljä Välkkäri-koulutusta.

Muut perusopetuksen liikunnan toimenpiteet

Kaikki Jyväskylän koulujen viides-, kuudes- ja seitsemäsluokkalaiset osallistuivat Finlandia Marathonin yhteydessä järjestettävälle Nuorten Maratonille. Nuorten Maratoniiin kuuluu tapahtumaan valmistautuminen, jolloin oppilaille opetetaan tietoja ja taitoja, kuinka kehittää omaa kestävyyskuntoaan. Valmistautumisen tueksi oppilaille on tuotettu oppilaan opas ja opettajille opettajan opas. Vuoden 2023 aikana toteutettiin kaksiosainen koulutus. Toinen osa oli teoriaa ja toinen osa käytännön harjoituksia. Lisäksi vuoden aikana koulujen tueksi tuotettiin kolme audiotreeniä, joiden teemat olivat peruskestävyys kaiken perusta, juoksutekniikka kuntoon ja intervalliharjoituksesta lisää tehoa ja vauhtia.

3.1.3. Toisen asteen oppilaitosten toimenpiteet

Sumeneeko ajatus - liike freesaa tilaisuudet

Vuoden aikana pidettiin seitsemällä lukiolla Sumeneeko ajatus – liike freesaa tilaisuudet. Tilaisuuksien sisältönä oli 13 toimintapistettä, joita opiskelijat tekivät välitunnilla. Toimintapisteteet liittyivät reaktiokykyyn, silmä-käsi koordinaatioon, lihaskuntoon ja venyttelyyn. Toimintapisteteet kierrettyään opiskelijat vastasivat Post-it lapuilla kahteen kysymykseen. Millaisia hyötyjä uskot saavutettavan istumisen tauottamisella? Millaista istumisen tauottamista toivot? Opiskelijoiden vastaukset jätettiin oppilaitoksen henkilökunnan käyttöön. Lisäksi lukion opettajille pidettiin infotilaisuus mikä merkitys oppimiselle on, kun opiskelupäivään lisätään fyysistä aktiivisuutta ja vähennetään paikallaan oloa ja istumista. Sumeneeko ajatus – liike freesaa tilaisuudet jatkuvat alkuvuodesta 2024 niin, että tilaisuudet on helmikuun loppuun mennessä toteutettu kaikilla Keski-Suomen lukiolla.

Liikuntatutorkoulutus

Vuoden aikana järjestettiin yksi liikuntatutor koulutus.

3.1.4. Harrastamisen edistäminen ja lisää liikettä iltapäiviin kehittämistyö

Keski-Suomen kuntien Harrastamisen Suomen mallin verkosto

Keski-Suomessa rahoitusta Harrastamisen Suomen mallin toteutukseen sai kahdeksantoista (18) kuntaa. Helmikuussa järjestettiin rahoitusta saaneiden kuntien verkostotapaaminen. Lisäksi vuoden aikana osallistuttiin aktiivisesti liikunnan aluejärjestöjen yhteiseen Harrastamisen edistämisen työryhmään sekä toteutettiin valtakunnallinen webinaari.

Syksyllä pidettiin 16 Harrastamisen Suomen mallin rahoitusta saaneen kunnan kanssa palaverit, joissa käytiin lävitse HSM nykytilan kartoitusta sekä koulutusmahdollisuuksia ja -tarvetta.

3.2. Lasten ja nuorten liikunnan valmentaja- ja ohjaajakoulutukset

Lasten ja nuorten valmentajakoulutus

Kevään aikana toteutettiin yhteistyössä Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellisen tiedekunnan kanssa neljä valmentajakoulutusta. Syksyllä suunniteltiin, rekrytoitiin kouluttajat ja käynnistettiin Lasten ja nuorten valmentajakoulutukset, jotka jatkuvat talven ja kevään 2024 aikana. Tavoitteena oli räätälöidä I-tason koulutukset sopimaan mahdollisimman hyvin Keski-Suomessa toimivien valmentajien tarpeisiin sekä panostaa erityisesti kouluttajiin, joilla on hyvä kokemus- ja koulutus pohja.

Lasten ja nuorten liikunnan ohjaajakoulutus

Alkuvuodesta järjestettiin yksi lasten ja nuorten liikunnan ohjaajakoulutus ja keväällä osana urheiluseurojen kesätyöllistämishanketta järjestettiin kolme koulutusta touko-kesäkuussa lisää. Lasten ja nuorten liikunnan ohjaajakoulutus on rakennettu poimimalla hyviä sisältöjä mm. Lasten urheilun perusteet -, Tervetuloa ohjaajaksi -, Löydä liikunta -, liikuntakerhon ohjaaja -, Lisää liikettä - ja Jonot mataliksi - koulutuksista.

Harrastamisen Suomen mallin aluehanke

Osallistuttiin Liikunnan aluejärjestöjen yhteiseen Harrastamisen Suomen mallin aluehankkeeseen, jonka tavoitteena on laatia yhteinen harrastusohjaajan koulutuspolku. Lisäksi Keski-Suomen Liikunnalla oli vetovastuu liikunnan aluejärjestöjen yhteisestä Harrastamisen Suomen mallin työpajasta, jonka tavoitteena on harrastustoiminnan määrän, laadun ja arvostuksen lisääminen.

3.3. Lapset liikkeelle Keski-Suomessa -verkkolehti

Vuoden aikana julkaistiin kaksi numeroa Lapset liikkeelle Keski-Suomessa verkkolehteä. Verkkolehden artikkeleissa käsiteltiin alle kouluikäisten liikuntaa, lasten ja nuorten kilpaurheilua, harrasteliikuntaa, koululiikuntaa, soveltavaa liikuntaa sekä omatoimista liikkumista. Verkkolehden kohderyhmänä ovat varhaiskasvattajat, koulutoimijat, lasten ja nuorten valmentajat ja ohjaajat, lasten liikuntatoimintaa järjestävät yhteisöt sekä kaikki lasten liikunnasta kiinnostuneet.

Lehden sisältönä olivat asiantuntijoiden haastattelut ja heidän kirjoittamansa kolumnit, hyvien mallien ja toimintatapojen esittely, ajankohtaisten asioiden puntarointi sekä muut lasten ja nuorten liikuntaa monipuolisesti käsittelevät teemat. Verkkolehti on kaikkien halukkaiden saatavissa veloitusetta ilmoittautumalla postituslistalle.

3.4. Lasten ja nuorten liikunnan koulutukset

<u>Pvm.</u>	<u>Koulutus, paikka</u>	<u>osallistujamäärä</u>
12.1.	Lasten ja nuorten nykyaikainen maastohiihto- ja valmennuskoulutus	14
17.1.	Varhaisvuosien liikunnan verkostotapaaminen	18
18. ja 23.1.	Lasten ja nuorten liikunnan ohjaajakoulutus	16
31.1.	Sumeneeko ajatus – liike freesaa tilaisuus Karstulan lukiolla	40
7.2.	Keski-Suomen kuntien Harrastamisen Suomen mallin verkostotapaaminen	15

7.2.	Lasten ja nuorten fyysisten ominaisuuksien kehittäminen koulutus	24
10.2.	Sumeneeko ajatus – liike freesaa tilaisuus Viitasaaren lukiolla	40
14.2.	Ystävät liikkeelle – liikunnan aluseminaari	12
20.2.	Muuramen yläkoulu, liikunnan välkäräkoulutus	10
21.2.	Urheilijan uni ja suorituskyky koulutus	12
22.2.	Joutsan yläkoulu välkäräkoulutus	12
23.2.	Keski-Suomen kuntien Liikkuva koulu verkostotapaaminen	24
14.3.	Taidon harjoittamisen filosofiaa koulutus	20
16.3.	Liikuntatutorkoulutus, Lyseon lukio	14
12.-20.4.	Syksyn 2022 lasten ja nuorten liikunnan kuntakierroksen seurantalaisuuudet: Konnevesi, Pihtipudas, Saarijärvi, Joutsa, Uurainen, Keuruu, Jämsä, Laukaa, Hankasalmi, Karstula ja Toivakka	yht. 37
2.5.	Petäjäveden yläkoulu, välkäräkoulutus	15
10.5.	Koululaisen kestävyyskunnan kehittäminen koulutus (teoriaosa)	28
15.5.	Lasten ja nuorten liikunta Petäjävedellä tilaisuus	16
16.5.	Liikettä pihaleikkeihin koulutus, Kannonkoski (Piispala)	28
23.5.	Liikettä pihaleikkeihin koulutus, Jämsä	10
24. ja 29.5.	Lasten ja nuorten liikunnan ohjaajakoulutus (uudet ohjaajat), Jyväskylä	20
25.5.	Liikettä pihaleikkeihin koulutus, Jyväskylä	9
30.5.	Liikettä pihaleikkeihin koulutus, Äänekoski	10
31.5. ja 5.6.	Lasten ja nuorten liikunnan ohjaajakoulutus (kokeneet ohjaajat), Jyväskylä	18
1.6.	Ohjaajan starttikurssi, Äänekoski	14
3.8.	Jyväskylän kaupunginkoulujen rehtorikokous	30
7.8.	Opettajien veso koulutus, Muurame	24
15.8.	Koululaisen kestävyyskunnan kehittäminen koulutus (käytännönosa)	28
31.8.	Välkäräkoulutus, Viitasaari	56
24.10.	Sumeneeko ajatus – liike freesaa tilaisuus Petäjäveden lukiolla	40
22.9.	Sumeneeko ajatus – liike freesaa tilaisuus Konneveden lukiolla	25
31.10.	Sumeneeko ajatus – liike freesaa tilaisuus Jämsä lukiolla	40
16.-25.11.	Harrastamisen Suomen mallin kuntatapaamiset: Joutsa, Kivijärvi, Keuruu, Toivakka, Jämsä, Kannonkoski, Karstula, Kyyjärvi, Laukaa, Muurame, Hankasalmi, Saarijärvi, Äänekoski, Petäjävesi, Uurainen ja Konnevesi	Yht. 32
29.11.	Lasten ja nuorten harjoittelun perusteet valmentajakoulutus	16
30.11.	Sumeneeko ajatus – liike freesaa tilaisuus Äänekosken lukiolla	35
1.12.	Välkäräkoulutus, Hankasalmi	18
8.12.	Sumeneeko ajatus – liike freesaa tilaisuus Saarijärven lukio	70
	Yhteensä	62 koulutusta 890 osallistujaa

Kohderyhmä	<u>Tilaisuudet</u>		<u>Koulutettujen määrä</u>	
	Toim.suun.	Toteutuma	Toim.suun.	Toteutuma
Opettajat	6	4	80	110
Liikuntakerhojen ohjaajat	4	5	60	83
Lasten vanhemmat	3	0	180	0
Alakoulujen oppilaat	3	5	50	111
Yläkoulujen oppilaat	2	1	40	15
2. asteen oppilaitosten opiskelijat	3	8	60	304
Valmentaja- ja ohjaajakoulutukset (VOK)	3	4	60	74

Varhaiskasvatuksen henkilöstön koulutukset	6	5	90	74
Yhteistyötapahtuma koululiikuntaseminaari:	1	1	100	120
Tilaisuudet, joissa eri rooleissa olevia lasten ja nuorten liikunnan toimijoita (mm. opettajia, urheiluseurojen aktiiveja, varhaiskasvattajia, kunnan viranhaltijoita, vanhempia)	0	28	0	85

3.5. Soveltava liikunta

Soveltavan liikunnan osalta yhteistyötä jatkettiin Paralympiakomitean, Jyväskylän Yliopiston ja Jyväskylän kaupungin kanssa. Ke 13.9.2023 VALTTI -kick off tapahtumassa KesLi oli mukana jäsenseurojen tukena. Paikalla oli kahdeksan lasta ja nuorta perheineen. Paikalle oli kutsuttu myös VALTTI-ohjaajia ja nuoria perheineen.

Junior Games tapahtuma järjestettiin Hipposhallilla keskiviikkona 29.11. ja KesLi oli mukana jäsenseurojen kanssa. Tapahtumassa oli ennätysmäärä osallistujia, n. 400!

Soveltavan liikunnan koulutusta järjestettiin Laukaan kunnan Harrastamisen Suomen mallin –ryhmille neljä kertaa lokakuun aikana kolmella eri koululla. Koulutus oli tilauskoulutus.

Keski-Suomen Liikunta on vahvasti mukana Paralympiakomitean kolmevuotisessa Avoimet ovet Vol2-hankkeessa (2023-2026), jossa tavoitteena on tukea urheiluseuroja vammaisten ja erityistä tukea tarvitsevien harrastajien mukaan ottamisessa myös yhdistystoiminnan toimijoina, ei vain osallistujina ja liikkujina. KesLi toimii verkoston koollekutsujana Keski-Suomen alueella. Hanke toteutetaan yhteistyössä 14 liikunnan aluejärjestön ja kymmenen lajiliiton kanssa. Hanketta rahoittaa opetus- ja kulttuuriministeriö.

Keväällä huhtikuussa Avoimet ovet –verkoston tapaamiseen osallistui 13 henkilöä. Tilaisuus järjestettiin lähitapaamisena. AO-verkototapaamista ennen pidettiin Jyväskylän kaupungin salivuorokoordinaatio-tapaaminen kaupungin seurojen kesken, jota oli toivottu. Syksyn 2023 tapaaminen siirtyi tammikuulle 2024.

4. Työikäisen aikuisväestön ja ikäihmisten fyysisen aktiivisuuden edistäminen

Tavoitteet

1. Työikäisen aikuisväestön fyysisen aktiivisuuden ja liikunnan lisääminen
2. Ikäihmisten fyysisen aktiivisuuden ja liikunnan lisääminen

Vuoden 2023 painopisteet

1. Valtakunnallisten Liikkuvat -ohjelmien yhteisesti sovittuja tavoitteita edistävät toimenpiteet alueellisesti.
2. KesLin aikuisliikunnan sektorin hankkeiden sovitut toimenpiteet.
3. Työyhteisöliikunnan hyvien käytäntöjen käyttöönottamisen edistäminen ja käytännön toimenpiteet eri työyhteisöissä sekä vaikuttaminen ja viestintä tapaamisissa ja verkostoissa ja KesLin kanavissa. Toteutetaan ja kehitetään alueiden yhteistä Buusti360-konseptia Keski-Suomen alueella.

4.1. Kuntayhteistyö

Tavoite

Toteutetaan itse tai yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa terveystapahtumia, -kampanjoita, koulutuksia sekä muita terveystapahtumien edistämisen toimia. Esimerkkinä Meijän Polku –hyvinvoinnin ja kansanterveyden edistämisen liikkeen toiminnat ja viestintä sekä kuntien hyvinvointitapahtumatpäivät.

Yhdessä valtakunnallisten ohjelmien kuten, Liikkuva varhaiskasvatus, Liikkuva koulu, Liikkuva aikuinen-, Liikkuva perhe, liikkuva opiskelu ja Ikiliikkujat –ohjelmien kanssa viestitään ja lisätään oman paikallisen toiminnan kautta osaamista liikkumisen merkityksestä ja edistetään ja toteutetaan yhteistyössä ohjelmien toimenpiteitä.

Toteutus

Kuntayhteistyötä tehtiin ensisijaisesti monissa erilaisissa verkostoissa mm. Liikuntaneuvonnan- ja elämäntapaneuvonnan- sekä perhekeskus -verkostoissa. Kuntien kanssa yhteistyö korostui hyvinvointialueen ja kuntien välisen kuntayhteistyön edistämiseksi ja myös Meijän Polku toiminnassa. Selkeästi lisää kuntakontakteja toteutui Keski-Suomen liiton aluekehitysvaroista myönnetyn Liikunnalliset työyhteisöt -hankkeen myötä. Tähän hankkeeseen liittyen kontaktoitiin useampienkin kuntien kanssa, mutta hanketoiminnoissa lopulta oli mukana Luhanka, Multia, Petäjävesi ja Toivakka. Varsinaisia kuntakäyntejä toteutuu nykyään vähemmän kontaktien siirtyessä entistä enemmän etäyhteyksin toteutettaviin tilaisuuksiin ja verkostoihin. Kuntakäyntejä oli 26 kpl.

4.2 Liikkuva työelämä

Tavoite

Edistetään liikkuvan työelämän suositusten käyttöönottoa ja tuetaan työyhteisöliikunnan hyvien käytäntöjen leviämistä työpaikoille järjestämällä erilaisia tilaisuuksia, tapahtumia ja koulutuksia, webinaareja sekä kutsumalla työyhteisöjä Buusti360 työelämäverkostoon.

- Toteutetaan Liikunnalliset työyhteisöt hanketta 2023-2024.
- Toteutetaan ja kehitetään alueiden yhteistä Buusti360-konseptia
- Edistetään työikäisten aktiivista arkea ja aktiivista lihasvoimin tehtävää ja samalla kestäväää työmatkaliikkumista.

Toteutus

Vuoden aikana Liikunnan aluejärjestöt viestivät sovitusti suoraan työyhteisöille ja omilla viestintäkanavillaan ja Liikkuva aikuinen -ohjelman tuottamista työyhteisöille suunnatuista Etukeno tapahtumista. Kuluneen vuoden aikana yhdessä Liikkuva aikuinen ohjelman kanssa osa aluejärjestöjen aikuisliikunnan kehittäjistä oli mukana muokkaamassa Uusi normityöpäivä -työpajamateriaalia varhaiskasvatustyöyhteisöille paremmin soveltuvaksi. KesLin aikuisliikunnan kehittäjä pilotoi koulutuksia loppuvuodesta Petäjäveden ja Kintauden päiväkotien henkilöstön kanssa.

Liikunnan aluejärjestöt yhdessä tuottivat ja markkinoivat Buusti360 palveluita verkkosivuilla ja some kanavissa mm. blogitekstejä hyödyntäen. Vuonna 2023 järjestettiin kaksi Buusti360 Työyhteisöliikunnan valtakunnallista verkoston etätapaamista sekä yksi XL -työyhteisöjen etätapaaminen. Syksyllä toteutettiin SuperSyksy webinaarisarja (3 etätilaisuutta).

Vuoden 2023 aikana KesLi järjesti kaksi työyhteisöihin kohdentunutta mittaustapahtumaa yhdessä Japa ry:n Fiksut arkimatkat – hankkeen ja Kauppakeskus Sepän kanssa yhteistyössä. Lisäksi yhdellä päiväkodilla (Jyväskylä) ja yhdessä valtakunnallisen yrityksen toimipisteessä toteutettiin terveystarkastuksia. Yhden yrityksen liikuntapäivässä ohjattiin liikkumista. Työikäisiä kohdattiin myös Konneveden ja Uuraisten kuntien terveystarkastustapahtumissa. Uuraisten kunnan henkilöstölle järjestettiin myös Uusi Normityöpäivä -työpaja.

Suomen Aktiivisen työpaikka -kartoituksia toteutettiin KesLiltä Jamk:n Liikkeelle työkyvyn puolesta -hankkeessa mukana oleville työyhteisöille (19) ja lisäksi neljä SAT -kartoitusta tehtiin Liikunnalliset työyhteisöt hankkeen työyhteisöille (5).

Myös jo viiden vuoden iän saavuttaneessa Meijän polku -terveyden ja hyvinvoinnin edistämisloukussa pidettiin työyhteisöjen liikkumista vahvasti esillä kestävästä liikkumisesta ja luontoliikunnan teemoihin liittyen. Meijän Polku markkinoi keväällä ja syksyllä luontotyöpäivää maakunnan työyhteisöille #työmatkarönsyilyn merkeissä. Luontotyöpäivän puitteissa tehtiin yhteistyötä Jyväskylän kaupungin kanssa, joka keväällä suositteli henkilöstölleen luontotyöpäivän viettämistä.

4.3. Liikuntaneuvonta

Tavoite

Edistetään liikuntaneuvonnan palveluketjun syntymistä ja kehittymistä mm. kuntakontakteissa ja osallistumalla maakunnallisiin elämäntapa- ja liikuntaneuvonnan verkostoihin sekä viestinnällä.

- Edistetään liikuntaneuvonnan palveluketjujen kehittymistä ja toimintaa kunta - hyvinvointialue yhdyspinnassa.
- Levitetään valtakunnallisia Liikuntaneuvonnan suosituksia omassa maakunnassa suoraan liikunta- ja sote –toimen viranhaltijoille ja yleisen viestinnän avulla.
- Aikuisliikunnan kehittäjä osallistuu myös valtakunnan tason liikuntaneuvonnan palveluketjujen kehitysohjelmaan, kuten liikuntaneuvonnan asiantuntijafoorumeihin ja –kehitysfoorumeihin.
- Tuodaan eri foorumeissa esiin myös ikääntyvät- ja perheet erityisinä kohderyiminä liikuntaneuvontapalvelun kehittämisessä.

Toteutus

Liikuntaneuvonnan edistämistyö on laajentunut valtakunnallisten Liikkuvat ohjelmien voimin ja yhteistyöllä työikäisestä väestöstä käsittämään jo koko ihmisen elämänsäkaaren. Liikuntaneuvonta on myös ensimmäistä kertaa mukana hallitusohjelmassa.

Vuotta 2023 leimasi hyvinvointialueen ja kuntien välisen kuntayhteistyön määrittely ja edistäminen. Keski-Suomen Hyvinvointialueelle palkattiin uusi elämäntapaohjauksen koordinaattori ja hänen kanssaan on tehty yhteistyötä liikuntaneuvonnan verkoston fasilitoinnissa ja toiminnan kehittämisessä. KesLin aikuisliikunnan kehittäjä on osallistunut myös perheliikuntaneuvonnan (Liikkuva perhe -ohjelma) ja ikääntyvien liikuntaneuvonnan (Ikiliikkujat - ohjelma) verkostotapaamisiin, joista on myös viestitty eteenpäin Keski-Suomen kunnille. Lisäksi on viestitty Liikuntaneuvonnan seminaarista Tampereella (LAO).

Useassa Keski-Suomen kunnassa, mm. Hankasalmi, Joutsa, Karstula, Keuruu, Konnevesi, Laukaa, Jämsä, Viitasaari ja Pihtipudas ovat saaneet hankerahoituksen turvin liikuntaneuvontapalvelulle hyvää vauhtia. Liikkuva aikuinen ohjelman kanssa yhteistyössä tehdyssä kuntatarkastelussa Liikuntaneuvonnan tila Suomessa jo yli puolessa Keski-Suomen kunnista (12) on saatavilla LAO -kriteerien mukaista prosessimaisesta liikuntaneuvontapalvelua. Liikuntaneuvontaa käsiteltiin myös KesLin ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston järjestämässä kuntaseminaarissa maaliskuussa.

KesLin aikuisliikunnan kehittäjä on osallistunut liikuntaneuvonnan starttifooriumiin- ja asiantuntijafooriumiin (LAO). Meijän Perhe liikkeellä -hankkeen myötä syntynyt perheliikuntaneuvonnan valtakunnallinen vertaiskehittäjäverkosto on jatkanut kokoontumisia (4) LikesByJamk koordinoimana.

4.4. Urheiluseurojen toiminnan kehittäminen ja harrasteliikunnan edistäminen, aikuiset ja ikäihmiset

Tavoite

- Innostetaan seuroja myös ikäihmisten liikuntapalvelujen kehittämiseen ja seuratoimintaan mukaan ottamiseen. - Lisätään urheiluseurojen osaamista aikuisille ja ikäihmisille suunnattujen harraste- ja terveysliikuntapalvelujen kehittämisessä ja tuottamisessa osana kunnan tai seutukunnan palveluketjuja.
- Etsitään ja edistetään toimenpiteitä ikäihmisten liikkeen lisäämiseen mm. kuntien, järjestöjen ja urheiluseurojen yhteistyönä.
- Tuotetaan seuroille koulutusta aikuisten ja ikääntyvien liikuttamisen tueksi.
- Tuotetaan ikääntyville suuntautuvia paikallisia tapahtumia yhteistyössä maakunnallisten ja paikallisten toimijoiden kanssa.

Toteutus

Aikuisliikunnan kehittäjä on jatkanut yhteistyötä Olympiakomitean ja Ikäinstituutin kanssa. Aikuisten ja senioreiden seuratoiminnan kentälle suuntautuvan koulutusmateriaalin kehittämistä jatkettiin ja KesLi toteutti alkuvuodesta yhteistyössä Ikäinstituutin kanssa Aikuis- ja senioriliikunnan tuotteistus urheiluseuroissa- koulutuksen. Koulutus

toteutettiin etänä 4 x 2 tuntia. Osallistujia oli 9 seurasta ympäri Suomen. Syyskaudella lähtikin Jyväskylän ITF Taekwon-Do seuran toimesta käyntiin senioriryhmä. Alkuvuodesta järjestettiin myös yksittäinen koulutus; Aikuisten liikunta urheiluseuroissa. Siihen osallistujia tuli vain kolmesta seurasta.

Kaksi kuntaa kutsui KesLin mukaan omiin kuntalaisille suunnattuihin terveystoimintoihin hyvinvointitapahtumiin. Niissä oli mukana myös paikallisia seuroja ja niiden edustajia. Konnevedellä ja Uraisilla toteutuneissa tapahtumissa osallistujat painottuivat ikääntyviin. Noin neljännes oli työikäisiä.

4.5 Hankkeet

Tavoite:

Aikuisliikunnan sektorin hankkeiden toteuttaminen suunnitelmien mukaisesti

- Liikuttava Suomi (OKM rahoitus, Liikunnan Aluejärjestöjen yhteinen)

- Liikunnalliset työyhteisöt (Keski-Suomen Liiton aluekehittämisrahoitus vuosille 2023-2024).

4.5.1 Liikuttava Suomi -hanke

Liikuttava Suomi- hanke on OKM rahoittama Liikunnan aluejärjestöjen yhteinen hanke, joka kohdistuu aikuis- ja ikääntyvien liikkumiseen. Siinä tehdään työtä liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi yhteistyössä Liikkuva aikuinen - sekä Ikiliikkuja -ohjelmien kanssa. Hankkeessa edistetään alueellisesti Liikkuva aikuinen -ohjelman painopisteiden Liikkuva työelämä sekä Liikuntaneuvonnan palveluketju -kokonaisuuksien mukaisten toimenpiteiden toteutumista. Käytännössä KesLin aikuisliikunnan kehittäjä on osallistunut maakunnallisiin liikuntaneuvontaa käsitteleviin työryhmiin ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmiin ja verkostoihin liikunnan ja liikuntaneuvonnan asiantuntijana. (verkostot ja työryhmät on lueteltu toimintakertomuksen kohdassa vaikuttaminen.)

Toteutus

Kuntakohtaista neuvontaa ja ohjausta tehtiin sekä verkostotapaamisten yhteydessä, että kunnan viranhaltijoiden henkilökohtaisissa tapaamisissa. Liikkuva aikuinen ohjelman tuottamia materiaaleja, liikuntaneuvonta.fi sivustoa ja mm. Etukeno tapahtumia markkinoitiin suoraan kuntien yhteyshenkilöille. Alueyhteistyöllä järjestettiin liikkuja apteekki -koulutuksia.

Keski-Suomen kunnat ovat olleet aktiivisia mm. liikunnallisen elämäntavan paikallisten kehittämishankkeiden avustuksien hakemisessa ja useat kunnat ovat myös onnistuneet saamaan ko hankeavustuksia. Liikkuva työelämän osalta hanketyönä toteutetaan maksutonta ohjausta ja viestintää. Verkostoissa aikuisliikunnan kehittäjä toimii liikunnan asiantuntijana ja auttaa työyhteisöjä kehittämään laadukasta työyhteisöliikuntaa. Alueiden yhteisen Buusti360 palvelukonseptin avulla tarjotaan palveluita erityisesti julkisen sektorin ja järjestökentän työyhteisöille, mutta myös yrityksille. Työyhteisöliikunnan viestintää on suunnattu entistä enemmän liikkuva varhaiskasvatuksen koulujen ja -oppilaitosten suuntaan.

Meijän Polku hyvinvoinnin ja kansanterveyden edistämislukun toiminta on Liikuttava Suomi hankkeen tavoitteiden mukaista. Luontoliikunta ja kestävä liikkuminen, kuten kävelyn ja pyöräilyn edistäminen, tukevat hyvin koko kansan liikkumisen lisäämisen tavoitteita. Muun muassa lähiluonnon tarjoamat mahdollisuudet, luontotyöpäivä, Keski-Suomen reitistöviikko ja kansalaisten terveystoimintamateriaalit sekä liikkumishaasteet ovat vapaasti hyödynnettäviä konsepteja ja työkaluja, joilla keskisuomalaiset kunnat ja -väestö voivat lisätä terveyttä ja hyvinvointia. Meijän Polku -toiminta keskittyy pitkälle teemojen mukaiseen innovointiin, konseptien luomiseen ja viestintään. Syksyllä Meijän Polkulaiset kutsuttiin mukaan Jyväskylän kaupungin EUi Greening Cities hankehakemuksen työstöön. Päätöstä hankahausta odotetaan vuoden 2024 alussa.

4.5.2 Liikunnalliset työyhteisöt – hanke

Liikunnalliset työyhteisöt -hanke käynnistyi vuoden alusta. Avoimella haulla haettiin työyhteisöjä mukaan. Kuntakontakteja oli lukuisia, mutta lopulta hankkeeseen saatiin ensimmäisenä vuonna mukaan viisi työyhteisöä neljästä eri kunnasta (Luhanka, Multia, Petäjävesi ja Toivakka). Hankesuunnitelman mukaisesti kaikissa yksiköissä toteutettiin Suomen Aktiivisin työpaikka -kartoitus ja kolmessa työyhteisössä toteutui luontotyöpäivä. Kahdessa

työyhteisössä toteutettiin ensin Uusi Normityöpäivä työpaja. Vuoden lopulla uutena työyhteisönä saatiin mukaan vuoropäiväkoti Karstulasta.

4.6. Finlandia Marathon

Vuoden 2023 Finlandia Marathon koostui kuudesta eri tapahtumasta: Maratonviesti, Finlandia Vitonen (5 km), Valon Kymppi (10 km), puolimaraton, maraton sekä koululaisten juoksutapahtuma Nuorten Maraton.

Maratonviesti	41 joukkuetta	265 osallistujaa
Finlandia Vitonen		264 osallistujaa
Valon Kymppi		505 osallistujaa
Puolimaraton		1104 osallistujaa
Maraton		394 osallistujaa
Nuorten Maraton		4700 osallistujaa
	Yhteensä	7200 osallistujaa

4.7. Yhteenveto tilaisuuksista

4.7.1 Tilaisuudet, koulutukset ja työpajat, terveyskunnan mittaukset

Aika	Tilaisuus / koulutus / työpaja	Osallistujamäärä
9.2.	Hanke-esittely ja SAT Luhangan koulu, (Liikunnalliset työyhteisöt)	12
20.2.	SAT kartoituksen läpikäynti Toivakka Kankaisten koulu (Liikunnalliset työyhteisöt)	3
17.3.	SAT kartoitus palaute Petäjavesi, (Liikunnalliset työyhteisöt)	15
20.3.	Aikuis- ja senioriliikunnan tuotteistus urheiluseuroissa 1/4	21
21.3.	Multia hankestarttitapaaminen (Liikunnalliset työyhteisöt)	12
22.3.	SAT -esittely Jamk Liikkeelle työkyvyn puolesta)	10
27.3.	Kankaisten kyläkoulu Luontotyöpäivän suunnittelu (Liikunnalliset työyhteisöt)	5
30.3.	Aikuisten liikunta urheiluseuroissa koulutus	4
3.4.	Aikuis- ja senioriliikunnan tuotteistus urheiluseuroissa 2/4	21
3.4.	Buustia seurakohderyhmään toiminnanjohtajatapaamisessa	13
4.4.	Jamk Hanke SAT info yrityksille (Liikkeelle työkyvyn puolesta)	13
12.4.	Jamk hanke SAT info yrityksille (Liikkeelle työkyvyn puolesta)	8
12.4.	Aikuis- ja senioriliikunnan tuotteistus urheiluseuroissa 3/4	16
19.4.	Jamk hanke SAT info yrityksille (Liikkeelle työkyvyn puolesta)	13
23.4.	Pihtiputaan Sydänyhdistyksen juhla - luento	32
24.4.	Aikuis- ja senioriliikunnan tuotteistus urheiluseuroissa 4/4	17
27.4.	Kankaisten kyläkoulun luontotyöpäivän käytäntö suunnittelupalaveri	5
9.5.	Uurainen Uusi normityöpäivä	10
10.5.	SAT palautetilaisuus yritykselle Jamk (Liikkeelle työkyvyn puolesta)	6
11.5.	Jamk hankkeen Kick Off SAT (Liikkeelle työkyvyn puolesta)	26
16.5.	Multia päiväkoti SAT kartoitus läpikäynti ja luontotyöpäivä (Liikunnalliset työyhteisöt)	13
17.5.	Jamk hanke SAT yrityksen palautetilaisuus (Liikkeelle työkyvyn puolesta)	5
19.5.	Luontotyöpäivä Kankaisten kyläkoulu (Liikunnalliset työyhteisöt)	45
29.5.	Jamk hanke SAT yrityksen palautetilaisuus (Liikkeelle työkyvyn puolesta)	6
30.5.	Jamk hanke SAT yrityksen palautetilaisuus (Liikkeelle työkyvyn puolesta)	7
2.6.	Jamk hanke SAT yrityksen palautetilaisuus (Liikkeelle työkyvyn puolesta)	5
7.6.	Jamk hanke SAT yrityksen palautetilaisuus (Liikkeelle työkyvyn puolesta)	7
7.6.	Jamk hanke SAT yrityksen palautetilaisuus (Liikkeelle työkyvyn puolesta)	6
8.6.	Jamk hanke SAT yrityksen palautetilaisuus (Liikkeelle työkyvyn puolesta)	8
9.6.	Luontotyöpäivä Multia Kiiskelänmäki Kissanien päiväkoti (Liikunnalliset työyhteisöt)	11
12.6.	Jamk hanke SAT yrityksen palautetilaisuus (Liikkeelle työkyvyn puolesta)	6

7.8.	Jamk hanke SAT yrityksen palautetilaisuus (Liikkeelle työkyvyn puolesta)	5
8.8.	Jamk hanke SAT yrityksen palautetilaisuus (Liikkeelle työkyvyn puolesta)	6
9.8.	Jamk hanke SAT yrityksen palautetilaisuus (Liikkeelle työkyvyn puolesta)	5
10.8.	Jamk hanke SAT yrityksen palautetilaisuus Live (Liikkeelle työkyvyn puolesta)	9
25.8.	Jamk hanke SAT yrityksen palautetilaisuus (Liikkeelle työkyvyn puolesta)	4
19.9.	Jamki työpajassa esittely SAT-yhteenveto (Liikkeelle työkyvyn puolesta)	24
22.9.	Luhangan koulun luontokoulupäivä Leivonmäen kansallispuistossa ((Liikunnalliset työyhteisöt)	48
23.9.	Suomen Ladun ohjaajatapaaminen Koulutus Ohjaustyyli	60
26.10.	Jamk hanke SAT yrityksen palautetilaisuus (Liikkeelle työkyvyn puolesta)	3
6.11.	Liikuntaa ja yhteisöllisyyttä urheiluseurassa koulutus	7
20.11.	Hankeinfo Karstulassa vuoropäiväkoti Rypäle Hankeinfo (Liikunnalliset työyhteisöt)	5
21.11.	Uusi normityöpäivä työpaja Vaka Petäjavesi nro 1 (Liikunnalliset työyhteisöt)	17
23.11.	Uusi normityöpäivä työpaja Vaka Petäjavesi nro 2 (Liikunnalliset työyhteisöt)	10
30.11.	Uusi normityöpäivä työpaja Vaka Petäjavesi nro 2 (Liikunnalliset työyhteisöt)	13
2.12.	Uusi normityöpäivä työpaja Hammasteknikoiden liitto	13
	Yhteensä 46 tilaisuutta	610 osallistujaa

4.7.2 Terveyskunnan mittauksia

<u>Aika Tilaisuus/ testaus</u>	<u>Osallistujamäärä</u>
8.3. Konnevesi työikäisten ja senioreiden testausilta	71
9.3. O2 KKI Salibandyn InBody - mittaukset Vaajakoski	12
10.3. Puristusvoiman mittaukset yritys	11
16.3. Yrityksen Kick Off päivä liikunnan ohjaus	14
6.4. O2 KKI Salibandyn InBody - mittaukset Kilpisen koulu	8
19.-22.4. Seppä mittaustapahtuma	16
25.4. InBody yrityskeikka	7
24-25.5. Huhtasuon päiväkotikielto Kehon kuntoindeksit	40
5.9. Uuraisten Hyvinvointi-ilta	5
20.9. Japa ry Fiksut arkimatkat mittaustapahtuma Sepässä	12
1.11. Konnevesi työikäisten ja senioreiden testausilta	50
Yhteensä 11 tilaisuutta	246 osallistujaa

4.7.3. Yhteenveto

<u>Toimenpide</u>	<u>Suunnitelma</u>	<u>Toteuma</u>
Kuntayhteistyö		
- Yhteistyökuntien määrä	12	19
- sparrausten ja kehitystilaisuuksien määrä	20	80
- verkostotapaamisten määrä	20	38
Liikkuva työelämä		
- Osallistuminen olemassa oleviin verkostoihin	4	0
- työyhteisösparraukset, koulutukset tai työpajat	20	37
- työyhteisötapahtumat	10	4
Liikuntaneuvonta		
Uusien liikuntaneuvontapalvelun aloittavien kuntien määrä	2	2
Urheiluseurojen toiminnan kehittäminen ja harrasteliikunnan edistäminen; aikuiset ja ikäihmiset		
- seuroille suunnattu koulutus tai tilaisuus	6	7

KesLin aikuisliikunnan tapahtumissa, koulutuksissa, seminaareissa ja työpajoissa kohdattiin 3356 henkilöä
(FM 2500 + 610 + 246 = 3356)

5. Seuratoiminnan edistäminen

Toiminnan tarkoitus ja tavoite

Keski-Suomen Liikunnan toiminnan tarkoituksena on varmistaa keskisuomalaisten urheiluseurojen elinvoimaisuus, kehittyminen ja menestyminen. Tavoitteena on, että vuoteen 2025 mennessä jäsenseuroista 60 on saavuttanut seurojen laatujärjestelmän Tähtiseura-arvon.

Vuoden 2023 painopisteenä seuratoiminnan edistämisessä oli vastuullisuus. Jokaisessa seuratoimijoille järjestetyssä tilaisuudessa käsiteltiin vastuullisuutta.

Toteutus

KesLin seurakehittäjän työskentely painottui urheiluseuran organisaation ja hallinnon kehittämiseen. Työ oli konsultointia, kehitysprosessien juoksumatusta, koulutusta, koulutusten organisointia sekä verkostojen laajentamista ja ylläpitoa.

KesLin seurakehittäjä teki yhteistyötä lajiliittojen seurakehittäjien, toisten aluejärjestöjen seurakehittäjien, KIHU:n työntekijöiden, Likesin työntekijöiden, Liikuntatieteellisen tiedekunnan yhteiskuntatieteiden henkilöstön, Jyväskylän urheiluakatemian työntekijöiden sekä Olympiakomitean seuratiimin kanssa. Lisäksi seurakehittäjä teki yhteistyötä Keski-Suomen kuntien liikunnan viranhaltijoiden kanssa Seurafoorumien ja koulutusten toteutuksissa.

5.1. Tähtiseura- laatuohjelma ja seurakehitysprosessit

Tähtiseura-ohjelma on aluejärjestöjen, lajiliittojen ja Olympiakomitean laatuohjelma, joka kehittää ja tukee seuratoimintaa. Tähtimerkki on tunnus urheiluseuralle, joka täyttää määritetyt laatutekijät kohderyhmänsä osalta. Osa-alueita on kolme: lapset ja nuoret, aikuiset sekä huippu-urheilu.

Seurakehittäjä ja lasten ja nuorten liikunnan kehittäjä tekivät vuoden aikana lajiliittojen seurakehittäjien kanssa Tähtiseura-auditointeja, seuran yhteiskehittämisiltoja. Uudelleen auditointiin O2- Jyväskylä, Korpilahden Pyrintö ja Jyväskylän Aalto. Laatuseurajärjestelmässä on kehitystyötä tekemässä 44 keskisuomalaista seuraa. Vuonna 2023 keskisuomalaisia Tähtiseuroja oli 32 ja niillä oli yhteensä 43 tähtiseuramerkkiä.

Laatuohjelmassa seurat tekevät kehittämistyötä seuran omien tavoitteiden mukaisesti omassa tahdissaan. Tähtiseura-ohjelma tarjoaa työkaluja ja KesLin seurakehittäjä asiantuntija-apua seuran itsearviointiin, kehityskohteiden valintaan, organisaation kehittämiseen sekä Tähtiseura-verkkopalvelun käyttöön.

Tavoitteena oli toteuttaa johdettuja seurakehitysprosseja halukkaille jäsenseuroille, vähintään kahdelle jäsenseuralle ja toteuttaa vähintään 10 kehitystilaisuutta, joihin osallistuu yhteensä 50 osallistujaa. Vuoden aikana johdetussa kehitysprosessissa olivat: Muuramen Yritys ja Harjun Voima Jyväskylä.

Kehitysiltoja ja/tai sparraustilaisuuksia järjestettiin yhteensä 61, yhteensä 38 seuralle. Tilaisuuksiin osallistui yhteensä 205 henkilöä.

Auditointeja toteutettiin kolme ja niihin osallistui 40 henkilöä.

5.2. Seurajohdon koulutukset

Pvm.	Koulutus	Osallistujamäärä
23.1.	Urheilijan ravintokoulutus	29
24.1.	Urheiluseuran talouskoulutus (PHLU tilaus)	10
1.2.	Urheiluseuran hallintokoulutus (PHLU tilaus)	7
6.2.	Urheiluseuran hallintokoulutus (Voimisteluliitto tilaus)	49

9.2.	Urheiluseuran verotus (PHLU tilaus)	9
15.2.	Urheiluseuran talouskoulutus	19
22.2.	Urheiluseuran hallintokoulutus	12
13.3.	Yhdenvertaisuus urheiluseurassa	11
16.3.	Urheiluseura työnantajana	12
5.4.	Urheiluseuran johtaminen	10
12.4.	Urheiluseuran rekrytointi (Voimisteluliitto tilaus)	13
	EA-koulutus	20
	Suomalainen urheilujärjestötoiminta (Jamk tilaus)	20
26.4.	Urheiluseuran johtaminen (Moottoriliitto tilaus)	14
15.5.	Urheilijan palautuminen	55
15.5.	Ryhmän ohjaamisen perusteet	33
22.5.	Urheilutapahtuman ympäristö- ja ilmastovastuu	9
24.5.	Yhdistystoiminnan perusteet	22
30.5.	Seura nuoren työnantajana	29
31.5.	Seura nuoren työnantajana	14
7.6.	Urheiluseuran talous	16
8.6.	Urheiluseuran talous (Lapin Liikunta tilaus)	10
14.8.	Urheiluseuran verotus	17
21.8.	Joukkueenjohtaja-koulutus	30
24.8.	Urheiluseuran rekrytointi	8
4.9.	Varainhankinta (Voimisteluliiton tilaus)	15
20.9.	Varainhankinta (Voimisteluliiton tilaus)	12
26.9.	Joukkueenjohtaja-koulutus	8
2.10.	Yhdenvertaisuus urheiluseurassa	10
25.10.	Seuratoiminnan johtaminen (Moottoriliitto tilaus)	8
1.11.	Yhteisöllisyys ja ihmisten johtaminen (Voimisteluliiton tilaus)	18
7.11.	Urheiluseuran Viestintä	19
20.11.	Urheiluseuran markkinointi ja myynti (ESLU tilaus)	20
11.12.	Valmentajana urheiluseurassa	50
	Yhteensä 34 tilaisuutta	638 osallistujaa

Tavoitteena oli toteuttaa 20 koulutusta, joihin osallistuu yhteensä 400 osallistujaa.

Koulutuksia toteutettiin 34 ja niihin osallistui yhteensä 638 osallistujaa.

Kaikkien koulutusten osallistujapalautteiden keskiarvo, 4-10 asteikolla, oli 9,004.

5.3. Toiminnanjohtajaverkosto

Kaikkiaan 37 keskisuomalaisessa yhdistysmuotoisessa seurassa on päätoiminen toiminnanjohtaja.

Toiminnanjohtajaverkostoon ovat osallistuneet lähes kaikkien jäsenseurojen päätoimiset toiminnanjohtajat.

Verkostosta toiminnanjohtajat saavat toisiltaan tukea, vinkkejä ja ohjeita työhönsä. Tapaamisiin tuotetaan aina koulutuksellista sisältöä. Verkoston toiminta on saanut kiittävää palautetta osallistujilta.

Toiminnanjohtajaverkoston tapaamiset:

<u>Pvm.</u>	<u>Osallistujamäärä</u>
2.1.	14
7.3.	18
4.4.	20
23.5.	23
15.8.	14
21.9.	20
24.10	16
12.12	24

Yhteensä 8 tilaisuutta 149 osallistujaa

Tavoitteena oli järjestää 8 tilaisuutta, joihin osallistuu 120 osallistujaa
Tapaamisia järjestettiin 8 ja niihin osallistui yhteensä 149 osallistujaa

5.4. Seuratuki

Seuratoiminnan yksi tärkeä tukemisen muoto on seurojen auttaminen toiminnan suunnittelussa. Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä seuratuki tarjoaa tähän toimintamallin. Vuoden 2023 aikana seurakehittäjä auttoi ja sparrasi keski-suomalaisia seuroja tulevaisuuden suunnittelussa. Lähes kaikki sparratut seurat hakivat seuratukea vuodelle 2024. Vuonna 2023 Keski-Suomeen saatiin tukea yhteensä 151 300€.

KesLin seurakehittäjä toimi neljän maakunnan, Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen ja Pohjanmaan, urheilujärjestöjen ammattilaisista, seurakehittäjistä koostuvassa seuratuki lausunnotyöryhmässä. Työryhmä antoi OKM:lle yhteisen lausunnon maakuntien seuroilta tulleista Seuratukihakemuksista.

Työryhmän jäsenet olivat: Puheenjohtaja Katariina Haapasaari (Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu), Eeva Fränti (Keski-Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu), Perttu Hautala (Pesäpalloliitto), Laura Härkönen (Keski-Suomen Liikunta), Outi Järvelä (Palloliitto), Mari Parkkali (Jääkiekkoliitto).

5.5. Seurafoorumit

Seurafoorumi on paikallinen urheiluseurojen, kunnan ja Keski-Suomen Liikunnan yhteistyöfoorumi. Toiminta on kaikille avointa. Seurafoorumi kokoontuu säännöllisesti, vähintään vuosittain ja se on seuroille maksuton. Pelisäännöt toiminnalle rakennetaan aina yhdessä. Keski-Suomen Liikunta vastaa Seurafoorumien juoksutuksesta ja organisoinnista. Seurafoorumin tavoitteena on paikallisen liikunta- ja urheilukulttuurin vahvistaminen, tiedon jakaminen, vaikuttaminen ja osallistaminen. Toiminnalla kehitetään paikallista yhteistyötä.

Toteutetut seurafoorumit:

Pvm.	Kunta	Osallistujamäärä
20.4.	Pihtipudas	16
8.6.	Jämsä	13
12.5.	Jyväskylä	21
6.9.	Jyväskylä	24
26.10.	Jyväskylä	24
16.11.	Muurame	12
4.12.	Laukaa	30
	Yhteensä	140

Tavoitteena oli toteuttaa 11 Seurafooriumia, joissa olisi yhteensä 200 osallistujaa.
Seurafoorumeja toteutettiin seitsemän, joissa oli yhteensä 140 osallistujaa.

5.6. Be Active - Urheiluseuraviikko Jyväskylässä

Keski-Suomen Liikunta ja Jyväskylän sivistyspalvelut toteuttivat Urheiluseuraviikon Euroopan Be Active- viikolla 25.9.-30.9.

Tavoitteena oli auttaa jyväskyläläisiä urheiluseuroja markkinoimaan omaa toimintaansa ja tarjota koululaisille ja päiväkotilaisille iloinen liikuntapäivä, jossa he pääsivät tutustumaan seurojen liikuntatarjontaan. Urheiluseuraviikkoon pääsi mukaan 18 nopeimmin ilmoittautunutta seuraa ja koulua.

Kaikkiaan viikon aikana lapset pääsivät tutustumaan seuraaviin lajeihin: ampumahiihto, cheerleading, freegym, jalkapallo, jääkiekko, koripallo, lentopallo, maastohiihto, pihalätkä, pikaluistelu, pöytätennis, salibandy, taitoluistelu, voimistelu ja yleisurheilu.

Mukana olleet seurat:

FC Vaajakoski	HoNsU	Jaguars Spirit Athletes
JJK Jyväskylä	JYP juniorit	Jyväskylä Basketball Academy
Jyväskylän Kenttärheilijat	Jyväskylän Komeetat	Jyväskylän Naisvoimistelijat
Jyväskylän Taitoluisteluseura	Jyväslentis	KENSU
O2-Jyväskylä	Palokan ilo, voimistelu ja liikunta	
Pöytätennis Jyväskylä	Ski Jyväskylä	Tanssi- ja voimisteluseura Illusion
Tikkakosken Voimistelu- ja Liikuntaseura		

Tavoitteena oli saada toimintaan mukaan 15 seuraa.

Toimintaan saatiin mukaan 18 seuraa

Kokonaisosallistujamääräksi arvioitiin, kouluilta ja päiväkodeista saatujen tietojen mukaan, noin 2250 lasta.

5.7. Hankkeet

5.7.1. Nuorten kesätyö -hanke

Keski-Suomen Liikunta jakoi jäsenseuroilleen 131 600 euroa Opetus- ja Kulttuuriministeriön myöntämää rahaa, jonka avulla seurat työllistivät 188 nuorta kesätöihin kesällä 2023. Eniten nuoret tekivät lasten liikunnanohjaustyötä liikuntaleireillä ja seurojen viikoittaisissa harjoituksissa, sekä liikunta- ja urheilutapahtumissa. Seurat raportoivat käynnistäneensä täysin uusiakin kesätoimintoja. Kesätyöntekijät liikuttivat peräti 12 381 keskisuomalaista lasta ja nuorta kesän aikana.

Seuroissa, joissa on jo päätoimisia työntekijöitä, nuoret kesätyöntekijät hoitivat jopa toiminnanjohtajien, seurakoordinaattoreiden, valmennuspäälliköiden, taloussihteerien ja toimistosihteerien töitä heidän kesälomiensa aikana. Tämä onnistui ehkä parhaiten niissä seuroissa, joissa nuori oli jo ennestään seuran jäsen ja tunsivat seuran toimintakulttuurin hyvin. Tällaiset vastuullisemmat sijaisuudet huomioitiin toki jo kesätyöntekijöiden rekrytointivaiheessa.

Kesätyöntekijät suunnittelivat ja hoitivat myös seurojen some-markkinointia, mediaviestintää, videointia, myyntiä, mainontaa, valokuvausta, vapaaehtoisten rekrytointia ja urheilutapahtumiin liittyviä muita tehtäviä. Lisäksi nuoret siivosivat ja kunnostivat liikuntasaleja, urheilukenttiä, seurojen toimistoja ja varastoja. Nuoret toimivat myös seurojen kioskeissa myyjinä. Muutamien urheilutapahtumien yhteydessä kesätyöntekijät sijaistivat vapaaehtoisten töissä, sairaustapauksissa. Näissä tilanteissa nuoret saattoivat päästä jopa erittäin vastuullisiin turvallisuustehtäviin ja mielenkiintoisiin edustustehtäviin.

Avustusta käytettiin seuraaviin yhdeksään koulutukseen:

- Ryhmän ohjaamisen perusteet 15.5.
- Urheiluseura nuoren työnantajana – koulutukset 30.5. ja 31.5.
- Lasten ja nuorten liikunnan ohjaajakoulutukset 24.5., 29.5., 31.5. ja 5.6.
- Lasten ja nuorten liikunnan ohjauksen starttikurssi 1.6.
- Urheiluseuran verokoulutus 14.8.

Kaikkiaan koulutettiin 120 nuorta + 63 työnantajaseuraa. Osallistujamäärät on sisällytetty jo aikaisemmin esitettyihin koulutuskohteisiin.

Avustusta saivat seuraavien kuntien (10) urheiluseurat: Hankasalmi, Jyväskylä, Jämsä, Keuruu, Laukaa, Muurame, Saarijärvi, Uurainen, Viitasaari ja Äänekoski

5.7.2. RIVE-hanke

Ryhmäytyminen, itsensä tunteminen, vuorovaikutus ja elämäntaidot- hanke oli liikuntatoiminnan kehittämishanke, jonka tavoitteena on maahanmuuttajien hyvä inkluusio suomalaiseen yhteiskuntaan. Keski-Suomessa hanke kehittyi laajemminkin yhdenvertaisuuden edistämiseksi liikuntatoiminnassa.

Hankkeen tavoitteet:

1. Maahanmuuttajien kotouttamiseen liikunnan avulla tähtäävien alueellisten/maakunnallisten toimijaverkostojen rakentaminen
2. Maahanmuuttajien kotouttamistyötä liikunnan avulla tekevien osaamisen kehittäminen koulutuksen kautta
3. Hyvien käytänteiden kerääminen
4. Lisätä maahanmuuttajille liikuntaa järjestävien tahojen määrää
5. Maahanmuuttajien kotouttamiseen liikunnan avulla liittyvän toiminnan integroiminen Liikunnan aluejärjestöjen muuhun normaalitoimintaan

Hanketta hallinnoi Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu ry ja mukana hanketta yhteistyössä toteuttamisessa ovat Etelä-Savon Liikunta ry, Etelä-Suomen Liikunta ja Urheilu ry, Hämeen Liikunta ja Urheilu ry, Keski-Pohjanmaan Liikunta ry, Keski-Suomen Liikunta ry, Lounais-Suomen Liikunta ja Urheilu ry ja Pohjos-Savon Liikunta ry. Hankekausi oli 1.6.2020 – 31.5.2023.

Hankkeen viimeisinä kuukausina toteutettiin hankkeen arviointi ja raportointi, päätösseminaari, viestintä toiminnan jatkosta hankekauden jälkeen ja keskisuomalaisen verkoston viimeinen tapaaminen.

5.8. Yhteenveto

<u>Toimenpide</u>	<u>Suunnitelma</u>		<u>Toteuma</u>	
	Määrä	Osallistujat	Määrä	Osallistujat
Seurajohdon koulutuksia	20	400	34	638
Seurafoorunit	11	200	7	140
Kehitysprosessit	2		2	
Kehitystilaisuudet	10	50	61	205
Toiminnanjohtajien verkosto	8	120	8	149
Puheenjohtajien verkosto	1		0	
Tähtiseuroja			32 (43 Tähtiseuramerkkiä)	
Auditoinnit			3	40

6. Toimistopalvelut ja taloushallinto

Eri lajiliittojen kanssa on tehty vuosittaisia jäsenpalvelusopimuksia. Keski-Suomen Hiihdon, Keski-Suomen Yleisurheilun ja Keski-Suomen Suunnistuksen kanssa tehdyt sopimukset sisälsivät laskutuksen, laskujen maksamisen, kirjanpidon ja tilinpäätöksen, sekä toimistopalveluina puhelinliikenteen, mitali- ja tarvikevälityksen sekä lajipostitukset.

Keski-Suomen Yleisurheilun tukisäätiön, Harjun Voima Jyväskylän, Jyväskylän Tanssi- ja Naisvoimisteluseuran, Jyväskylän Kenttärheilijöiden, JYP Junioreiden, Jyvässeudun Kiekon ja Äänekosken Urheilijöiden jäsenpalvelusopimukset sisälsivät mm. palkkahallinnon, kirjanpidon, osto- ja myyntireskontran hoitamisen sekä tilinpäätöksen ja veroilmoituksen tekemisen.

Näiden lisäksi tehtiin Palokan Pyryn, Pohjois- Pääjärven Pursiseuran ja Hongikon Nuorisoseuran Urheilijoiden vuosittainen kirjanpito ja tilinpäätös.

Seuroille on välitetty lajiliittojen kilpailumateriaalia, sääntöjä, jne. Autoimme jäsenseuroja tiedotuksessa, esimerkiksi nettisivuillamme ja sähköpostitse. Toimistolta on saanut apua myös mm. yhdistysrekisteri- ja ansiomerkkiasioissa.

Sporttikäytävällä on kokoustila ”Ateena” 40 henkilölle, jota vuokrattiin SPL:n ja KesLin jäsenseuroille kokous- ja koulutuskäyttöön. Käytävällä on omassa käytössä myös pienempi kokoustila ”Oslo” 12 henkilölle. Toimistosihteerin tehtävistä on vastannut Mira Autio ja taloushallinnon tehtävistä Laura Nuutinen tammikuun loppuun ja helmikuun alusta Henna Lahtinen.

Toimiston osoite:	Onkapannu 2, 40700 Jyväskylä
Internet:	www.kesli.fi
Sähköposti:	toimisto@kesli.fi
Puhelin:	050 381 3820, 050 3484 690
Facebook:	/keskisuomenliikunta/
Instagram:	/keskisuomenliikunta/
YouTube:	/Keslitube/

7. Vaikuttaminen ja viestintä

Tavoite

Yhteiskuntavaikuttamisella edistämme keskisuomalaisien urheilujärjestöjen ja vapaaehtoistoiminnan yleistä arvostusta ja toimintaedellytyksiä sekä vaikutamme liikunta- ja urheilukulttuurin yleiseen kehitykseen maakunnassa. Vahvistamme liikuntakulttuurin asemaa siten, että liikunta on mukana kaikissa yhteiskuntapolitiikoissa, ja liikunnan yhteiskunnallinen asema vahvistuu – erityisesti kunta- ja maakuntatasolla. Keskeisinä vaikuttamisen kohteina ovat eri organisaatioiden päättäjät valtakunnallisella, maakunnallisella ja paikallisella tasolla.

Toteutus

Keski-Suomen Liikunta toteuttaa vaikuttamistyötä tekemällä yhteistyötä merkittävien valtakunnallisten sekä maakunnallisten toimijoiden kanssa joko jäsenyyden tai aktiivisen osallistumisen avulla. Vaikutimme maakunnallisiin hyvinvointipäätöksiin myös antamalla lausuntoja sekä toimimalla aktiivisesti päättäjien suuntaan erilaisten toimenpiteiden ja hankkeiden kautta. Vuonna 2023 käynnistettiin ”Keski-Suomi liikkuu 2030” -agenda liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi.

Maakunnalliset merkittävimmät yhteistyötahot ovat Keski-Suomen liitto, kunnat, Keski-Suomen ELY-keskus, lajiliittojen piirit, Jyväskylän Urheiluakatemia, Likes, KIHU, JAMK, Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellinen tiedekunta sekä paikallisesti urheiluseurat.

7.1. Verkostotoiminta

Keski-Suomen Liikunta on aktiivinen toimija omassa maakunnassaan ja kuuluu useaan terveyden edistämistä toteuttavaan organisaatioon ja verkostoon.

Liikunnan ja hyvinvoinnin osaamiskeskittymä KEHO

KeHO kokoaa keskisuomalaisia sosiaali- ja terveysalan, liikunta- ja urheilualan sekä hyvinvoinnin asiantuntijoita, osaajia ja toimijoita yhteen monialaiseksi verkostoksi. KeHO on hyvinvointitekojen ja hyvinvointiasiantuntijuuden globaali kokeilu- ja kasvualue. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tutkimus, koulutus, innovaatiot ja hankkeet ovat KeHOn ydintä. KeHO tuo fyysisen, henkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin asiantuntijat yhteen. KeHOn toiminta tapahtui asiantuntijaryhmissä. Petri Lehtoranta on ohjausryhmän jäsen ja KEHOn varapuheenjohtaja.

Keski-Suomen liiton kumppanuus / Liikunnan valmistelutyöryhmä (LIIVA)

Keski-Suomen Liikunta ja Keski-Suomen liitto ovat solmineet yhteistyösopimuksen, jossa KesLin rooli on tukea nykyisiä kuntia tulevaisuuden muutosprosesseissa sekä auttaa maakuntaliittoa valmistelevia tulevia maakuntahallinnon palveluja liikuntatoimen osalta. Keski-Suomen Liikunta on ollut mukana sote- ja maakuntauudistuksen valmistelussa sovitulla tavalla sekä on antanut asiantuntijankempeksiä uudistuksen vaikutuksista Keski-Suomen maakuntaan.

Keski-Suomen Liikunta on tarjonnut asiantuntemustaan tai työpanostaan Keski-Suomen liitolle kaikessa maakunnallisen liikuntakulttuurin kehittämiseen liittyvissä toimenpiteissä. Osana informaatio-ohjausta Keski-Suomen Liikunta yhdessä Keski-Suomen liiton kanssa pyrkii kannustamaan ja auttamaan kuntia rakentamishankkeiden käynnistämässä.

Syksyllä 2010 maakuntajohtaja nimitti myös maakunnallisen Liikunnan valmistelutyöryhmän (LIIVA), jonka tehtävänä on edistää maakunnallista liikunnan ja urheilun kehittämistyötä, ja toimia kuntien tukena rakentamishankkeissa. Keski-Suomen Liikunta koordinoi LIIVA-työryhmän toimintaa.

Jyväskylän Urheiluakatemia säätiö

Jyväskylän Urheiluakatemia toimii opiskelevien urheilijoiden laadukkaana valmentautumisen tukena Keski-Suomessa yhteistyössä alueen oppilaitosten, seurojen ja valmentajien kanssa ja auttaa urheilijoita opiskelun ja urheilun yhdistämisessä. Aluejohtaja Petri Lehtoranta kuuluu yhdistyksen hallintoneuvostoon.

Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry, KYT

Keski-Suomen Liikunta on yksi osuuskunnan perustajista. Sen tehtävänä on tarjota keskisuomalaisille kolmannen sektorin toimijoille hankeneuvontaa sekä hallinnointia. Tämän lisäksi osuuskunta tarjoaa taloushallintopalveluja keskisuomalaisille järjestöille. Tavoitteena on lisätä keskisuomalaisten yhdistysten osaamista mm. hanketoiminnan avulla. Aluejohtaja Petri Lehtoranta on yhdistyksen varapuheenjohtaja.

Keski-Suomen Yrittäjät ry

Keski-Suomen Yrittäjät ry on kiinteä osa Suomen Yrittäjien valtakunnallista organisaatiota. Se tukee toiminnallaan Suomen Yrittäjien tavoitteita ja huomioi omissa toiminnassaan maakunnassa toimivien jäsenyritysten tarpeet. Keski-Suomen Yrittäjät tekee työtä maakunnan yrittäjien hyvinvoinnin eteen. Keski-Suomen Liikunta on Keski-Suomen Yrittäjien jäsen ja tekee yhteistyötä mm. henkilöstöliikunnan edistämiseksi.

Keski-Suomen Järjestöareena

Keski-Suomen Järjestöareena on Keski-Suomen järjestökentän yhteistoimintayhteisöjen puolueeton, autonominen ja rakenteeltaan kevyt verkostomainen yhteenliittymä. Järjestöareena nimeää ja kutsuu verkostoonsa keskisuomalaisia järjestökentän yhteistoimintayhteisöjä, jotka edustavat toimialaa tai muuta merkittävää ryhmittymää. Aluejohtaja Petri Lehtoranta on Järjestöareenan jäsenedustaja.

Järjestöjen ja maakunnan kumppanuuspöytä

Järjestöjen ja maakunnan kumppanuuspöytä toimii linkkinä suhteessa maakuntaan Järjestöareenan tehtävien mukaisesti ja valmistelee näkökulmastaan asioita maakunnan poliittiseen päätöksentekoon. Se myös valmistelee Järjestöareenan tapaamiset ja Kumppanuuspöydän seuraavan kauden jäsenten valinnan. Aluejohtaja Petri Lehtoranta on kumppanuuspöydän liikunta-alan edustaja ja puheenjohtaja.

Keski-Suomen hyvinvointialueen järjestöjen ja seurakuntien asiantuntijaryhmä

Keski-Suomen hyvinvointialueen valmisteluun valittiin järjestöistä ja seurakunnista asiantuntijaryhmä, jonka tehtävänä oli valmistella mm. järjestöyhteistyön asiakirjaa sekä avustusperusteita tulevalle hyvinvointialueelle. Aluejohtaja Petri Lehtoranta oli työryhmän jäsen.

Länsi- ja Sisä-Suomen Liikuntaneuvosto

Keski-Suomen Liikunnan edustaja on Länsi- ja Sisä-Suomen liikuntaneuvoston jäsen.

Muut Keski-Suomen Liikunnan edustukset:

Ikiliikkuja liikuttaa –hankkeen järjestökumppaniverkoston Liikunnan alueiden edustaja Jyrki Saarela	
Jalkapalloliiton Itäisen alueen seurakehitystyöryhmä	Laura Härkönen
Jyväskylän kaupungin kansainvälisten tapahtumien kehittämishankkeen ohjausryhmän jäsen	Laura Härkönen
Jyvässeudun kestävä liikunnan edistämisen työryhmä	Jyrki Saarela
Keski-Suomen elämäntapaneuvonnan kehitysryhmä	Jyrki Saarela
Keski-Suomen Elämäntaparyhmäohjaajien maakunnallinen verkosto	Jyrki Saarela
Keski-Suomen Liikuntaneuvonnan kehittämisverkosto	Jyrki Saarela
Keski-Suomen perhekeskusyhdyskuntien verkosto	Jyrki Saarela
Lajiliittojen ja liikunnan aluejärjestöjen seurakehittäjien verkosto	Laura Härkönen
Liikkuva aikuinen- ohjelman ja aluejärjestöjen teli -kehittäjät verkosto	Jyrki Saarela
Liikkuva Suomi –hankkeen ohjausryhmä	Jyrki Saarela
Liikunnan aluejärjestöjen koulutustyöryhmä	Jyrki Saarela
Liikuntaneuvonnan starttifoorum, Liikkuva-aikuinen ohjelma	Jyrki Saarela
Meijän Polku ydintiimi	Jyrki Saarela
Perheiden elintapaohjauksen valtakunnallinen vertaiskehittäjäryhmä	Jyrki Saarela
Peurunka säätiön hallituksen varajäsen	Laura Härkönen
Seuratuen alueellinen lausuntotyöryhmä	Laura Härkönen
Suomen Olympiakomitean Liikkujan Polku -verkosto	Jyrki Saarela
Suomen Olympiakomitean Seuratoiminnan ohjausryhmän jäsen	Laura Härkönen
Voimisteluliiton vaikuttajaverkosto	Laura Härkönen
Jyväskylän kaupungin soveltavan liikunnan verkosto	Mira Autio
Aktiivinen ja hyvinvoiva korkeakoulu ohjausryhmä	Jouni Vatanen
Jyväskylän kaupungin harrastamisen työryhmä	Laura Härkönen
Liikunnan aluejärjestöjen VOK-työryhmä	Jouni Vatanen
Liikunnan aluejärjestöjen Harrastamisen työryhmä	Jouni Vatanen
Keski-Suomen kestävyysliikunnan kehittämisryhmä	Jouni Vatanen
Aktiivinen ja hyvinvoiva korkeakoulu	Jouni Vatanen
Jyväskylän kaupungin harrastamisen työryhmä	Jouni Vatanen

7.2. Mielipidekirjoitukset, tiedotteet, lehtijutut

Mielipidekirjoitus 7.3.	Liikkumisen merkitys näkyville ja päätöksiin
Mielipidekirjoitus 7.9.	Sopeuttamistoimet kurittavat liikaa Jyväskylän liikuntapalveluja
Mediatiedote 14.4.	Liikunnan Aluejärjestöt esittävät tulevaan hallitusohjelmaan mm. urheiluseurojen elinvoimaohjelmaa

Lehtikirjoitukset Keski-Suomen Liikunnan toimintaan liittyen:

KSML 28.2.	”Yllättäen vastuun saanut Kitola pokkasi ison palkinnon” (2 sivua) ”Jämsäläisperhe, jota ylämäet naurattavat, palkittiin gaalassa” (1 sivu)
KSML 19.4.	”Keski-Suomessa osataan yhteistyö – nyt tuli haaste liikuntaan”
KSML 29.8.	”Liikuntatunneilla pureudutaan kestävyyskohentamiseen”
KSML 26.11. pääkirjoitus	”Liikunnan lisäys laskisi roimasti sote-kuluja”

7.3. Keski-Suomi liikkuu 2030 agenda

Keski-Suomen Liikunta teki tammikuussa päätöksen tarttua toimeen maakunnan asukkaiden liian vähäisen liikumisen, liiallisen paikallaanolon sekä eri ikäryhmien fyysisen toimintakyvyn heikkenemisen ehkäisemiseksi ”Keski-Suomi liikkeellä 2030” –liikkumisagendan muodossa. Päämääränä on kaikkien keskisuomalaisien fyysisen aktiivisuuden lisääminen ja paikallaanolon vähentäminen 15 % nykytilanteesta (WHO: Global Action Plan 2030).

Agenda yhdistää maakunnan toimijat edistämään liikkumista ja aktiivista arkea vaikuttavasti ja laajalla yhteistyöllä samojen tavoitteiden suunnassa ja kannustaa käytännön toimenpiteisiin.

Verkostotapaamiset

Keski-Suomen liikunnan viranhaltijat -verkostotapaaminen 22.3. 34 os.
Keski-Suomen liikunnan viranhaltijat -verkostotapaaminen 25.10. 36 os.

8. Talous

Vuosi päättyi tulokseen – 7 991,22. Tulosta heikensi mm. Urheilukortti Oy:n toiminnan käynnistämiseksi vuonna 2021 myönnetty 10.000€ suuruinen pääomalaina, joka jouduttiin alaskirjaamaan yhtiön konkurssiin asettamisen vuoksi.

KESKI-SUOMEN LIIKUNTA ry

T U L O S L A S K E L M A 1.1.-31.12.2023 1.1.-31.12.2022

VARAINAINEN TOIMINTA		
TUOTOT	266 462,58	279245,02
KULUT		
HENKILÖSTÖKULUT	-310786,78	-293968,20
POISTOT	-210,33	-280,44
MUUT KULUT	<u>-237 513,75</u>	<u>-245754,67</u>
KULUT	-548510,86	-540003,31
TUOTTO/KULUJÄÄMÄ	-282048,28	-260758,29
VARAINHANKINTA		
TUOTOT	50497,22	69744,15
KULUT	<u>-5372,76</u>	<u>-1157,48</u>
VARAINHANKINTA	45124,46	68586,67
TUOTTO/KULUJÄÄMÄ	-236923,82	-192171,62
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA		
TUOTOT	4035,85	289,87
KULUT	-203,25	0
TUOTTO/KULUJÄÄMÄ	-233091,22	-191881,75
AVUSTUKSET		
VALTION TOIMINTA-AVUSTUS	215000,00	215000,00
MUUT AVUSTUKSET	143100,00	138000,00
AVUSTUSOIKAISUT	<u>-133000,00</u>	<u>-134685,98</u>
AVUSTUKSET YHTEENSÄ	<u>225100,00</u>	<u>218314,02</u>
Tilikauden yli/alijäämä	-7991,22	26432,27

KESKI-SUOMEN LIIKUNTA ry

T A S E	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Koneet ja kalusto	630,99	841,32
SJOITUKSET		
Osakkeet ja osuudet	<u>1177,32</u>	<u>1184,66</u>
PYSYVÄT VASTAAVAT	1808,31	2025,98
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
SAAMISET		
Siirtosaamiset	22918,49	10000,00
Ennakkomaksut	1950,05	15096,75
Myyntisaamiset	25902,28	54054,84
Muut saamiset	<u>720,56</u>	<u>2312,97</u>
SAAMISET	51491,38	81464,56
RAHOITUSARVOPAPERIT		
Osakkeet ja osuudet	94274,23	94274,23
RAHAT JA PANKKISAAMISET	<u>135193,48</u>	<u>123713,83</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT	280959,09	299452,62
VASTAAVAA	282767,40	301478,60
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Muut rahastot		
Edell.tilik.yli/alijäämä	238353,72	211921,45
Tilikauden yli/alijäämä	<u>-7991,22</u>	<u>26432,27</u>
OMA PÄÄOMA	230362,5	238353,72
VIERAS PÄÄOMA		
LYHYTAIKAINEN		
Saadut ennakot	5691,00	5571,00
Ostovelat	1443,10	9247,45
Siirtovelat	41154,52	43853,13
Muut velat	<u>4116,28</u>	<u>4453,30</u>
VIERAS PÄÄOMA	52404,90	63124,88
VASTATTAVAA	282767,40	301478,60

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Keski-Suomen Liikunta ry:n jäsenille

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olen tilintarkastanut **Keski-Suomen Liikunta ry:n** (0953553-8) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2023. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonani esitän, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan yhdistyksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olen suorittanut tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiani kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*. Olen riippumaton yhdistyksestä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaani tilintarkastusta ja olen täyttänyt muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuuteni. Käsitykseni mukaan olen hankkinut lausuntoni perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen velvollisuudet

Hallitus vastaa tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus vastaa myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka se katsoo tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus on tilinpäätöstä laatiessaan velvollinen arvioimaan yhdistyksen kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos yhdistys aiotaan purkaa tai sen toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenani on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntoni. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytän ammatillista harkintaa ja säilytän ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistan ja arvioin väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelen ja suoritan näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankin lausuntoni perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että

väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäyttöön voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- muodostan käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäkseni suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta en siinä tarkoituksessa, että pystyisin antamaan lausunnon yhdistyksen sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioin sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teen johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teen hankkimani tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä yhdistyksen kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätökseni on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, minun täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessani lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntoni. Johtopäätökseni perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei yhdistys pysty jatkamaan toimintaansa.
- arvioin tilinpäätöksen, liitetiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

Kommunikoin hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistan tilintarkastuksen aikana.

Jyväskylä 9. huhtikuuta 2024

Martti Olli, HT

Alvanranta 51

40270 Palokka